
This is the **published version** of the bachelor thesis:

Chaudhry Chaudhry, Safa; Galais Gonzalez, Carolina, dir. El rebuig a la immigració musulmana segons la percepció d'amenaça cultural i la identitat nacional : un estudi quantitatiu. 2025. (Grau en Ciència Política i Gestió Pública i Grau en Dret)

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/321250>

under the terms of the license

UAB
Universitat Autònoma
de Barcelona

Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia

TREBALL DE FI DE GRAU

**EL REBUIG A LA IMMIGRACIÓ MUSULMANA
SEGONS LA PERCEPCIÓ D'AMENAÇA CULTURAL I
LA IDENTITAT NACIONAL**

UN ESTUDI QUANTITATIU

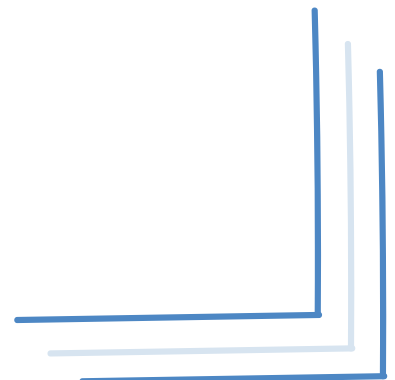
Autora: Safa Chaudhry Chaudhry

Tutora: Carolina Galais Gonzalez

Data: 25 d'abril 2025

Grau en: Ciència política i gestió pública + Dret

Curs 2024-2025

ABSTRACT

Aquest estudi investiga els factors que expliquen el rebuig cap a la immigració procedent de països de majoria musulmana a Catalunya. En concret, es posen a prova dues hipòtesis: H1) que aquest rebuig s'explica principalment per la percepció d'una amenaça cultural o simbòlica, més que per una amenaça econòmica; i H2) que l'efecte d'aquesta amenaça cultural és més intens entre aquelles persones amb un fort sentiment nacional espanyol catòlic. Mitjançant una anàlisi de regressió logística amb dades del CEO (2024), els resultats mostren que l'amenaça econòmica és el predictor més significatiu del rebuig, mentre que l'amenaça cultural només té efecte quan es considera de manera aïllada. A més, les interaccions amb la identitat nacional no són estadísticament significatives, però els gràfics suggereixen que el rebuig augmenta més entre qui s'identifica com a espanyol.

Paraules clau: immigració musulmana, amenaça cultural, identitat nacional, rebuig, Catalunya.

ABSTRACT

This study investigates the factors that explain the rejection of immigration from Muslim-majority countries in Catalonia. Specifically, two hypotheses are tested: H1) that this rejection is mainly explained by the perception of a cultural or symbolic threat, rather than an economic threat; and H2) that the effect of this cultural threat is more intense among those with a strong Spanish Catholic national sentiment. Using a logistic regression analysis with data from CEO (2024), the results show that economic threat is the most significant predictor of rejection, while cultural threat only has an effect when considered in isolation. Furthermore, the interactions with national identity are not statistically significant, but the graphs suggest that rejection increases more among those who identify as Spanish.

Keywords: muslim immigration, cultural threat, national identity, rejection, Catalonia.

ÍNDIX

1. INTRODUCCIÓ	2
1.1. Presentación del tema	2
1.2. Justificació	2
1.3. Objectius	3
1.4. Metodología	4
2. MARC TEÒRIC.....	5
2.1. Evolució de l'opinió pública sobre els immigrants	5
2.2. La immigració musulmana	6
2.3. La construcció del rebuig a la immigració des de les teories socials	7
2.3.1. Teoria del Conflict Realista	7
2.3.2. La teoria de l'amenaça integrada	8
2.3.3. Teoria del Contacte Intergrup al	9
2.4. Nacionalisme espanyol i catolicisme	10
2.5. Hipòtesis de recerca	12
3. METODOLOGIA.....	14
3.1. Enfocament i disseny de la recerca.....	14
3.2. Font de dades i mostra	14
3.3. Variables i codificació	15
3.4. Estratègia d'anàlisi.....	21
4. RESULTATS.....	23
5. DISCUSSIÓ	28
6. CONCLUSIONS	31
7. BIBLIOGRAFIA	33
8. ANNEXOS	38

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Presentación del tema

Actualment, la immigració gaudeix d'una posició important en els debats socials i polítics de les societats contemporànies. No només consisteix en un moviment de persones d'un país a un altre, sinó que genera opinions, emocions i inclús tensions a la societat d'acollida en general. A més, el discurs sobre immigració sol estar lligat a com es construeix la identitat col·lectiva i als valors que una societat vol mantenir. Per això, estudiar les actituds polítiques envers la immigració és essencial per entendre com la ciutadania percep i respon a la diversitat cultural que l'envolta (Ceobanu i Escandell, 2010).

En aquest context, les actituds es poden entendre com les opinions o sentiments que té la gent cap als col·lectius migrants. Poden ser positives, com l'acceptació, o negatives, com el rebuig (Allport, 1933; Stephan i Stephan, 2000). Aquesta definició, per tant, ajuda a comprendre com les persones perceben i donen sentit a les diferències entre elles.

Ara bé, aquestes actituds no són iguals envers tots els col·lectius de persones migrades. Diversos estudis han posat en evidència que les persones procedents de països amb majoria musulmana sovint són percebudes de manera més negativa que altres grups, sovint per raons culturals o religioses (Strabac i Listhaug, 2008; Doebler, 2014; Helbling, 2012).

1.2. Justificació

Aquest estudi posa el focus en la immigració procedent de països de majoria musulmana, ja que es un dels col·lectius que genera més rebuig en moltes societats occidentals (Strabac i Listhaug, 2008). Sovint, aquest rebuig no prové d'experiències directes, sinó de percepcions marcades per diferències visibles, com la religió, la manera de vestir o les tradicions. Aquestes diferències poden despertar recels o fer que se'ls percebi com a poc integrats, alimentant estereotips que no sempre reflecteixen la realitat (Meer i Modood, 2013; Kalkan et al., 2009). Per això,

analitzar com es construeixen aquestes actituds és clau per entendre com funciona el rebuig.

El cas de Catalunya té, a més, unes característiques que el fan especialment rellevant. D'una banda, acull una comunitat musulmana nombrosa i present arreu del territori¹, no només a les grans ciutats, sinó també a pobles i municipis petits. Això fa que el contacte entre persones de diferents orígens sigui molt habitual. D'altra banda, el debat sobre la convivència i la identitat és ben viu, sovint amb posicionaments contraposats. I, per últim, Catalunya disposa d'eines com les enquestes del CEO, que ens permeten analitzar aquestes qüestions amb dades sòlides i actualitzades.

Aquest estudi es considera important per dues raons que es creu especialment rellevants. Per una banda, per l'interès acadèmic, ja que, malgrat l'existència de molts treballs sobre actituds envers la immigració, encara hi ha pocs estudis centrats específicament en la immigració musulmana. Per l'altra, per la seva rellevància social, ja que en un context on la diversitat no para de créixer i la societat es polaritza cada cop més, entendre els motius d'aquest tipus d'actituds pot contribuir a enriquir el debat públic i polític, ajudant a prevenir la segregació i a promoure una convivència més informada sobre la realitat migratòria. A més, disposar de dades concretes sobre els factors que generen rebuig pot ser útil per dissenyar polítiques de cohesió social més eficaces.

1.3. Objectius

La pregunta de recerca que guia aquest estudi és: Quin efecte té la percepció d'amenaça cultural sobre les actituds envers la immigració procedent de països de majoria musulmana?

L'objectiu principal d'aquest estudi és analitzar si les persones que veuen aquest tipus de migració com una amenaça per a la seva cultura tenen més probabilitats de

¹ Statista. *Cataluña: musulmanes por nacionalidad 2022*. Statista.
<https://es.statista.com/estadisticas/555354/musulmanes-en-cataluna-por-nacionalidad/>

mostrar rebuig cap a aquest col·lectiu. Això permet explorar si les actituds negatives cap a la immigració estan més relacionades amb qüestions simbòliques, com els valors i la identitat, que no pas amb temes econòmics o de seguretat.

Per respondre aquesta pregunta, l'estudi planteja diversos objectius específics que permeten observar el fenomen des de diferents perspectives:

1. Analitzar si la percepció d'amenaça cultural està relacionada amb el rebuig a la immigració musulmana.
2. Comprovar si aquesta relació es manté quan es tenen en compte altres factors com el sexe, l'edat, la ideologia política o el nivell d'estudis.
3. Examinar si la identificació amb una concepció nacional catòlica reforça el rebuig cap als immigrants musulmans
4. Identificar els perfils de persones amb actituds més o menys favorables segons les combinacions d'aquestes variables.

1.4. Metodología

Respecte el procés metodològic, s'ha escollit fer una anàlisi quantitativa amb un enfocament explicatiu, utilitzant les dades de l'Enquesta Sociopolítica del CEO (2024-1). La variable dependent, que mesura el rebuig, s'ha construït a partir d'una escala sobre l'impacte percebut de la immigració musulmana, que s'ha recodificat en un format binari (rebuig o no rebuig). Per analitzar les dades, s'han utilitzat regressions logístiques, una tècnica que permet estimar la probabilitat de tenir actituds negatives segons la percepció d'amenaça cultural i altres variables com la ideologia, el nivell d'estudis, l'edat i els ingressos.

Aquest treball s'organitza en cinc parts principals. Primer, es presenta el marc teòric amb les aportacions més rellevants de la literatura. Després, s'explica la metodologia utilitzada. A continuació, es mostren els resultats de l'anàlisi i se'n fa una discussió crítica. Finalment, el treball es tanca amb les conclusions i les principals implicacions dels resultats.

2. MARC TEÒRIC

2.1. Evolució de l'opinió pública sobre els immigrants

Al llarg del temps, la recerca sobre l'opinió pública entorn de la immigració ha evolucionat de manera considerable. En una primera etapa, els estudis es van centrar a oferir descripcions generals sobre com varien les actituds envers les persones immigrades segons el país, el pas del temps i el tipus d'immigració (Facchini et al., 2008; Kustov et al., 2021; Wilkes & Corrigan-Brown, 2011). Aquesta literatura descriptiva va establir les bases per a investigacions posteriors.

Més endavant, va sorgir un enfocament més explicatiu, que tenia com a objectiu entendre per què algunes persones o societats mostren actituds més negatives cap a la immigració. Des de finals dels anys noranta, es van consolidar dos grans marcs teòrics.

D'una banda, l'enfocament econòmic argumenta que el rebuig als immigrants prové de la por a la competència per recursos escassos, com ara la feina, l'habitatge o els serveis públics. Segons aquesta perspectiva, factors com el nivell socioeconòmic, l'atur i el creixement econòmic influeixen directament les actituds envers la immigració (Citrin et al., 1997; Scheve & Slaughter, 2001; Kevins & Lightman, 2020).

De l'altra banda, va guanyar pes una visió de caràcter cultural, que defensa que les actituds envers la immigració estan fortament influïdes per valors, identitats i creences col·lectives. En aquest context, la coneguda "hipòtesi del contacte" sosté que una major interacció entre grups majoritaris i minories afavoreix relacions més positives (Allport, 1954; McClain et al., 2006). No obstant això, altres estudis han defensat que el desig de preservar la homogeneïtat cultural és el que pot generar actituds de rebuig cap als immigrants (Sides i Citrin, 2007).

A partir de la dècada del 2010, alguns autors van començar a advertir que els enfocaments econòmic i cultural estaven arribant a un cert estancament (Hainmueller & Hopkins, 2014). Com a resposta, va emergir una nova línia de

recerca centrada en com la política i el discurs públic influeixen en la formació d'actituds envers la immigració.

Darrerament, els estudis han introduït una distinció conceptual rellevant entre percepcions (fets observables), creences (fets amb una càrrega normativa) i actituds (posicions emocionals o ideològiques) (Blinder, 2015; Cottam, 2004; Price, 1992). Aquesta diferenciació és clau per entendre l'impacte de la política, ja que mentre les percepcions poden contrastar-se amb dades, les creences i actituds, per la seva naturalesa subjectiva, són més difícils de refutar i, per tant, més vulnerables a la manipulació política (Alesina et al., 2023; Herda, 2010).

En definitiva, l'evolució de la literatura acadèmica sobre immigració reflecteix un recorregut que va des dels primers enfocaments descriptius, passant per interpretacions de caire econòmic i cultural, fins a arribar al reconeixement actual del paper fonamental que exerceixen la política i els mitjans de comunicació en la construcció de l'opinió pública envers la immigració.

2.2. La immigració musulmana

Hi ha una quantitat abundant de literatura dedicada a l'estudi de les actituds envers els immigrants (Ceobanu i Escandell, 2010). No obstant això, són relativament pocs els estudis que analitzen específicament les actituds envers els immigrants musulmans (Doebler, 2014; Helbling, 2012; Strabac i Listhaug, 2008).

Per entendre millor les actituds de les persones envers els immigrants musulmans, s'han fet enquestes i investigacions experimentals per comparar-les amb les actituds envers altres immigrants en general. Les investigacions comparatives (Doebler, 2014) demostren que els sentiments antimusulmans estan, de fet, més estesos que els sentiments negatius cap a altres grups de immigrants.

Aquest sentiment es veu agreujat, per la narrativa que solen construir els mitjans de comunicació (Gusciute, 2021), que sovint associen a l'islam amb el terrorisme, la

inseguretat i la manca d'integració, cosa que aprofundeix la percepció d'una amenaça imminent i alimenta el rebuig cap als immigrants musulmans.

A més, Gusciute (2021) suggereix que aquests temors a la pèrdua de recursos econòmics estan estretament vinculats al rebuig cap als musulmans, que són vistos com a competidors al mercat laboral i l'accés als beneficis de l'estat de benestar. Però per altre costat, Ford (2011) i Hainmueller i Hangartner (2013) argumenten que la magnitud del rebuig depèn en gran mesura del grau de similitud cultural percebuda.

2.3. La construcció del rebuig a la immigració des de les teories socials

Per comprendre les actituds de rebuig o acceptació cap a la immigració, és essencial considerar les aportacions de diverses teories socials. Aquestes teories ofereixen eines útils per analitzar com factors psicològics, socials i polítics influeixen en la manera com les persones perceben la presència d'immigrants en les seves societats. En aquest marc, tres enfocaments especialment rellevants: la teoria del conflicte realista, la teoria de l'amenaça cultural i la teoria del contacte intergrupals.

2.3.1. Teoria del Conflicte Realista

Segons els primers autors, els conflictes entre grups emergeixen quan aquests competeixen per objectius incompatibles, com ara habitatge, ocupació, serveis públics o estatus social. Aquesta teoria explica les actituds negatives cap als grups exteriors com una resposta a situacions de competència percebuda, especialment en contextos d'escassetat o inseguretat. (Sherif, 1961).

Aquest enfocament ha estat àmpliament aplicat en estudis sobre immigració. Quan la població autòctona percep que els immigrants poden posar en perill l'accés a feines, ajudes socials o espais residencials, es pot generar una resposta de rebuig o hostilitat. Així ho han confirmat investigacions com les de Blalock (1967), que van afegir la idea de la "hipòtesi de la proporció de minoria", segons la qual com més

gran és la presència d'un grup minoritari, més elevada és la percepció d'amenaça entre la majoria.

Altres estudis, com els de Quillian (1995) o Bobo i Hutchings (1996), han aprofundit en la relació entre condicions estructurals (atur, desigualtats, crisi) i augment del sentiment antiimmigrant, mostrant que aquest tipus de conflicte s'intensifica quan la població percep que els immigrants competeixen pels mateixos recursos limitats. Tanmateix, aquests autors també assenyalen que la competència percebuda pot no tenir una base objectiva, sinó que sovint està mediada per discursos polítics, mitjans de comunicació i estereotips.

2.3.2. La teoria de l'amenaça integrada

Aquesta teoria es desenvolupada per Stephan i Stephan (2000), busca explicar com i per què sorgeixen actituds de prejudici envers els grups externs, especialment en contextos de contacte intercultural i immigració. Aquesta teoria ha estat especialment útil per analitzar la resistència social cap a determinats col·lectius minoritaris en contextos europeus contemporanis, com ara els immigrants musulmans.

Segons Stephan i Stephan (2000), les actituds negatives envers els grups exteriors no tenen per què basar-se en amenaces objectives, sinó que sovint s'originen en la percepció subjectiva de l'amenaça. La teoria identifica quatre tipus principals d'amenaces que poden generar prejudici: amenaça realista, amenaça simbòlica, estereotips negatius i ansietat intergrupals.

Les amenaces realistes estan relacionades amb la competència per recursos tangibles com ara la feina, l'habitatge o els serveis socials. En aquest sentit, els immigrants poden ser percebuts com a competidors per aquests recursos, especialment en contextos de crisi econòmica o d'elevada desocupació (Stephan & Stephan, 1996; Croucher, 2013).

Les amenaces simbòliques, en canvi, fan referència a la percepció que els valors, les creences i les normes culturals del grup extern són incompatibles amb les del grup dominant (Croucher, 2013; Marfouk, 2016).

Els estereotips negatius també contribueixen a la percepció d'amenaça, en associar els membres del grup extern a característiques com la violència o la manca de respecte pels valors socials (Marfouk, 2016; Ponce, 2024). Aquests estereotips acostumen a ser reforçats pels mitjans de comunicació i pels discursos polítics nacionalistes, que exploten la por a "l'altre" per justificar polítiques migratòries restrictives.

Finalment, l'ansietat intergrup al fa referència al malestar emocional que experimenten les persones quan anticipen una interacció amb membres d'un grup extern. Aquesta ansietat pot augmentar en contextos on hi ha poca experiència prèvia de contacte intergrup al (Marfouk, 2016).

A Europa, aquesta teoria s'ha mostrat com una eina molt útil per comprendre les actituds negatives cap als immigrants musulmans. Per exemple, Croucher (2013) va trobar que a França, Alemanya i el Regne Unit, la percepció d'amenaça (tant simbòlica com realista) estava negativament relacionada amb la creença que els musulmans volien integrar-se a la cultura dominant. Com més gran era la percepció d'amenaça, menor era la disposició dels ciutadans a acceptar els immigrants com a part de la seva societat.

A més, la recerca ha demostrat que aquestes amenaces no actuen de forma aïllada, sinó que es veuen intensificades per factors com ara la identificació amb el grup propi i la manca de contacte amb membres del grup extern (Croucher, 2013; Ponce, 2024). Les persones que s'identifiquen fortament amb la seva identitat nacional tendeixen a percebre més amenaces i a mostrar un rebuig més fort envers els immigrants. Per contra, el contacte intergrup al freqüent s'associa habitualment amb una reducció dels estereotips i de les amenaces percebudes (González, 2008).

2.3.3. Teoria del Contacte Intergrup al

Aquesta teoria va ser formulada per Allport (1954) amb l'objectiu d'explicar com es poden reduir els prejudicis entre grups socials en conflicte. Aquesta teoria parteix de la premissa que el contacte directe entre membres de grups diferents, si es produeix sota certes condicions, pot afavorir la reducció de l'estereotip, la desconfiança i l'hostilitat entre aquests grups.

Segons Allport (1954), el contacte intergrupals només redueix el prejudici quan es donen les següents quatre condicions essencials:

1. Igualtat d'estatus dins de la situació de contacte.
2. Objectius comuns entre els membres dels diferents grups.
3. Cooperació intergrupals per assolir aquests objectius.
4. Suport institucional, social o legal al contacte (com per exemple, per part de l'escola, l'estat o els mitjans de comunicació).

Aquestes condicions creen un entorn en què es poden desactivar els mecanismes psicològics que sostenen el prejudici.

A partir del treball d'Allport (1954), diversos estudis empírics han confirmat que el contacte intergrupals positiu està associat amb una disminució del prejudici racial, ètnic, religiós o cultural (Pettigrew & Tropp, 2006). En concret, en un anàlisi de Pettigrew i Tropp (2006) mostra que el contacte redueix significativament els nivells de prejudici, fins i tot en contextos on no totes les condicions originals són plenament presents.

Ara bé, aquest tipus de contacte no sempre passa. De vegades, tot i conviure en el mateix espai, no hi ha una relació real entre persones d'orígens diferents. I quan aquest contacte falla, moltes opinions es formen sense conèixer realment l'altre, sinó a partir d'idees generalitzades, del que es veu als mitjans o del que es diu al carrer (Stephan i Stephan, 2000).

2.4. Nacionalisme espanyol i catolicisme

El nacionalisme espanyol no es pot entendre únicament com una doctrina política o un projecte d'unitat territorial. A diferència d'altres formes de nacionalisme, el cas espanyol ha presentat des del segle XIX una dimensió fortament cultural, identitària i, sobretot, religiosa, on el catolicisme ha jugat un paper central com a element definidor del que significa ser "espanyol".

Tal com explica Muñoz (2020), el període de la dictadura de Primo de Rivera és un moment clau per entendre aquesta relació entre nació i religió. Durant aquests anys, la monarquia d'Alfonso XIII va articular un projecte de legitimitat nacional basat en una representació del poder, en què la figura del monarca es va convertir en símbol religiós i polític alhora. A través de cerimònies, actes públics i consagracions religioses, com la del Sagrat Cor de Jesús, es va reforçar la idea que Espanya era, per naturalesa, una nació catòlica, i que el rei era el seu garant. Aquesta “monarquia escènica”, com la defineix Muñoz (2020), no només buscava cohesionar simbòlicament la societat, sinó també excloure allò que no encaixava en aquesta visió homogènia de la nació.

Aquesta forma de nacionalisme religiós, anomenat nacionalcatolicisme, no era una simple adaptació del catolicisme al discurs nacional. Segons Álvarez (2001), aquest model responia a una necessitat profunda de l'Estat espanyol de construir una identitat col·lectiva en un context de feblesa institucional i manca de cohesió. Davant la incapacitat de generar una adhesió cívica i racional al projecte nacional, les elits espanyoles van recórrer al catolicisme com a vincle emocional i cultural. El catolicisme es va convertir així en el “llenguatge comú” d'una nació que no es podia definir políticament, però sí simbòlicament. I aquest llenguatge exclouïa necessàriament altres formes de religiositat, com el protestantisme, el secularisme o l'islam.

Des d'aquesta perspectiva, el nacionalisme espanyol esdevé un exemple clar del que la teoria contemporània anomenada nacionalisme etnosimbòlic (Anderson, 1991), on la construcció nacional és basada en mites fundacionals, símbols religiosos i rituals de cohesió. En aquest cas, la figura del rei catòlic, la unitat de la pàtria i la religió catòlica funcionen com a eixos simbòlics d'una identitat nacional que no admet la pluralitat. Moreno (2014) ho expressa destacant que el franquisme va recollir i potenciar aquesta tradició excloent, presentant el nacionalisme espanyol com l'única forma legítima d'identitat, mentre que relegava o reprimia totes les altres. Aquesta operació no només era política, sinó també cultural, i passava per mecanismes de nacionalització simbòlica com l'educació religiosa, la censura o la imposició de valors cristians en la vida pública.

Aquesta visió culturalment tancada de la nació té conseqüències directes sobre com es perceben altres religions. Quan la nació s'ha definit històricament com a catòlica, qualsevol confessió alternativa no només es veu com “diferent”, sinó com una amenaça als valors fundacionals del país. Així ho explica la teoria de l'amenaça cultural (Stephan i Stephan, 2000), segons la qual el rebuig a determinats grups no sorgeix per motius econòmics, sinó per la por que aquests alterin o posin en dubte la identitat cultural del grup majoritari.

És important subratllar que aquest rebuig s'ha anat construint en moments històrics concrets, com mostren els autors analitzats. Per exemple, Muñoz (2020) apunta que la diferència fonamental entre la monarquia espanyola i altres monarquies europees no era la seva religiositat, sinó la seva manca d'inclusivitat, ja que el Alfonso XIII es presentava obertament com a defensor de l'Espanya exclusivament catòlica, mentre que altres monarquies mantenien una certa neutralitat o pluralisme religiós.

En definitiva, els estudis permeten entendre que el nacionalisme espanyol és profundament cultural i simbòlic, i que aquesta naturalesa fa que la religió no sigui un element neutral, sinó una clau d'inclusió o exclusió dins la comunitat nacional. Quan una nació es defineix per una religió determinada, tota altra confessió es percep automàticament com una amenaça a l'ordre moral i simbòlic establert.

2.5. Hipòtesis de recerca

Les actituds envers la immigració, i en particular envers les persones d'origen musulmà, no responen únicament a factors econòmics o materials. Tal com hem vist al llarg del marc teòric, el rebuig sovint s'origina en la percepció subjectiva d'una amenaça simbòlica: la sensació que l'arribada de determinats col·lectius posa en perill els valors, les creences, la cultura o la identitat del grup majoritari.

A més, en el context espanyol, la identificació nacional sovint s'ha construït a partir d'una base catòlica i homogènia, que pot generar actituds excloents envers religions o cultures percebudes com a incompatibles amb aquesta identitat.

Partint d'aquestes idees, es plantegen les següents hipòtesis de recerca:

H1. El rebuig cap a la immigració d'origen musulmà s'explica principalment per la percepció d'una amenaça cultural o simbòlica, més que per una amenaça econòmica o material.

H2. L'efecte de la percepció d'amença cultural sobre el rebuig cap a la immigració musulmana és més intens entre aquelles persones amb un fort sentiment nacional.

Amb aquesta base teòrica i aquestes hipòtesis, el següent capítol presenta el disseny metodològic que permet posar-les a prova empíricament.

3. METODOLOGIA

3.1. Enfocament i disseny de la recerca

Aquest estudi parteix d'un disseny quantitatiu i transversal, perquè l'objectiu és analitzar com pensa la gent en un moment concret. No es tracta de seguir una evolució al llarg del temps, sinó de captar una fotografia general de les actituds cap a la immigració procedent de països de majoria musulmana.

A través de dades d'enquesta, es vol entendre per què algunes persones mostren més rebuig que d'altres, i si això es pot explicar pel fet que perceben aquesta immigració com una amenaça per als seus valors o manera de viure. També es té en compte si aquesta relació canvia segons altres aspectes personals, com la ideologia política, el nivell d'estudis, l'edat o el sexe.

3.2. Font de dades i mostra

Per fer aquest estudi, s'han utilitzat les dades de l'Enquesta Sociopolítica 2024-1 del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO). Aquesta enquesta és molt útil per al tema que es vol analitzar, ja que inclou preguntes que parlen de la immigració, de com es construeix la identitat, de la ideologia política i de la convivència social a Catalunya.

El treball de camp es va fer entre el 12 de març i el 19 de maig de 2024, combinant dues maneres de recollir respostes: per internet i en paper. En aquest cas, s'ha decidit fer servir només la part online de l'enquesta, perquè és l'única que recull les preguntes concretes que interessen per a aquest estudi.

En total, l'enquesta va ser contestada per 6.767 persones, seleccionades de manera representativa per sexe, edat i lloc de residència a Catalunya. El procés de mostreig i recollida de dades va ser coordinat per l'empresa ODEC, amb el suport tècnic de l'IDESCAT.

Després de filtrar les respostes incompletes o no vàlides (com les de "No ho sé" o codis especials com 4444, 7777...), la mostra final útil per a l'anàlisi estadística es

va reduir a 983 persones. Tot i aquesta reducció, la mostra segueix sent suficient per realitzar aquest estudi.

3.3. Variables i codificació

Per tal d'analitzar la relació entre percepció cultural i rebuig a la immigració, ha estat fonamental transformar i recodificar les variables proporcionades per l'enquesta del CEO. Aquest procés de transformació de les variables es va dur a terme utilitzant RStudio, una eina estadística àmpliament utilitzada en ciències socials. Així mateix, s'han fet comprovacions amb taules per verificar que totes les transformacions fossin correctes i adequats amb els objectius.

La variable dependent d'aquest estudi és el rebuig cap a la immigració procedent de països de majoria musulmana. Aquest rebuig s'entén com una forma concreta d'actitud negativa, és a dir, una predisposició social que pot anar des de l'acceptació fins al rebuig, tal com recullen diversos estudis sobre prejudicis i percepcions culturals (Allport, 1954; Stephan i Stephan, 2000). A nivell empíric, aquesta actitud s'ha mesurat a través de la pregunta 59 de l'enquesta del CEO: *“Amb l'arribada de persones de països de majoria musulmana, considera vostè que Catalunya és un lloc millor o pitjor per viure?”*. Aquesta pregunta utilitza una escala de 0 (pitjor) a 10 (millor), però per facilitar l'anàlisi, s'ha transformat en una variable binària: les respostes de 0 a 4 s'han considerat com a indicadors de rebuig (valor 1), mentre que les de 5 a 10 s'han recodificat com a no rebuig (valor 0). Les respostes no vàlides com ara “No ho sé” o codis especials s'han eliminat i considerat valors perduts (NA).

La variable independent principal és la percepció d'amenaça cultural, operativitzada a partir de la pregunta 71d: *“Fins a quin punt considera important que les persones immigrades s'adaptin als costums de Catalunya?”*. Aquesta és una variable ordinal amb quatre categories (1 = molt important, 2 = bastant important, 3 = poc important, 4 = gens important). Per facilitar la interpretació, s'ha mantingut en format ordinal, on un valor més baix indica una percepció d'amenaça més alta.

La segona variable independent clau és la percepció d'amenaça econòmica, construïda a partir de tres preguntes específiques del qüestionari: P63 ("Les persones immigrades reben més del que aporten a l'Estat"), P64c ("L'arribada d'immigrants fa baixar els salaris"), i P64d ("L'arribada d'immigrants treu llocs de treball a la població local"). Cada ítem es va recodificar en una escala contínua de 0 a 1, on 1 representa el màxim acord amb l'afirmació (és a dir, percepció màxima d'amenaça econòmica), i 0 representa el màxim desacord. Posteriorment, es va calcular la mitjana d'aquests tres ítems per a cada persona, generant així un índex compost d'amenaça econòmica. Aquest índex conserva una estructura contínua entre 0 i 1, on valors més elevats indiquen una percepció més intensa que la immigració té efectes econòmics negatius sobre la població autòctona.

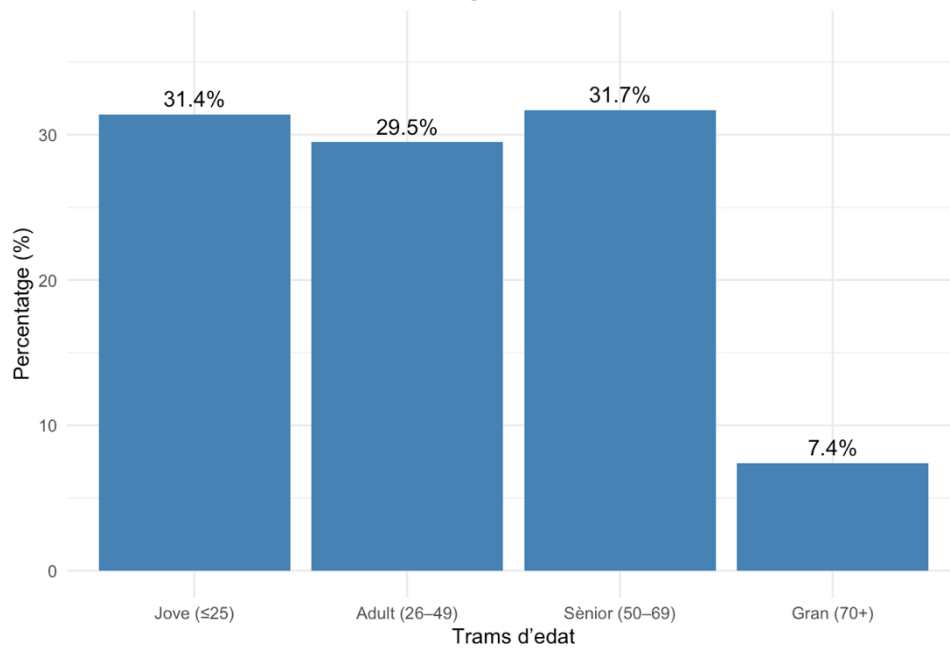
Com a variable moderadora s'ha utilitzat el sentiment de pertinença nacional (pregunta 73), amb cinc opcions que van des de "Només espanyol/a" fins a "Només català/ana". Aquesta variable permet analitzar si la relació entre l'amenaça cultural i el rebuig cap als immigrants musulmans varia segons la identitat nacional. L'objectiu és observar si una identificació més espanyola intensifica aquest rebuig.

A més, s'han inclòs diverses variables de control per capturar diferències sociodemogràfiques importants:

Sexe: recodificat com a variable binària amb les categories "Home" (0) i "Dona" (1).

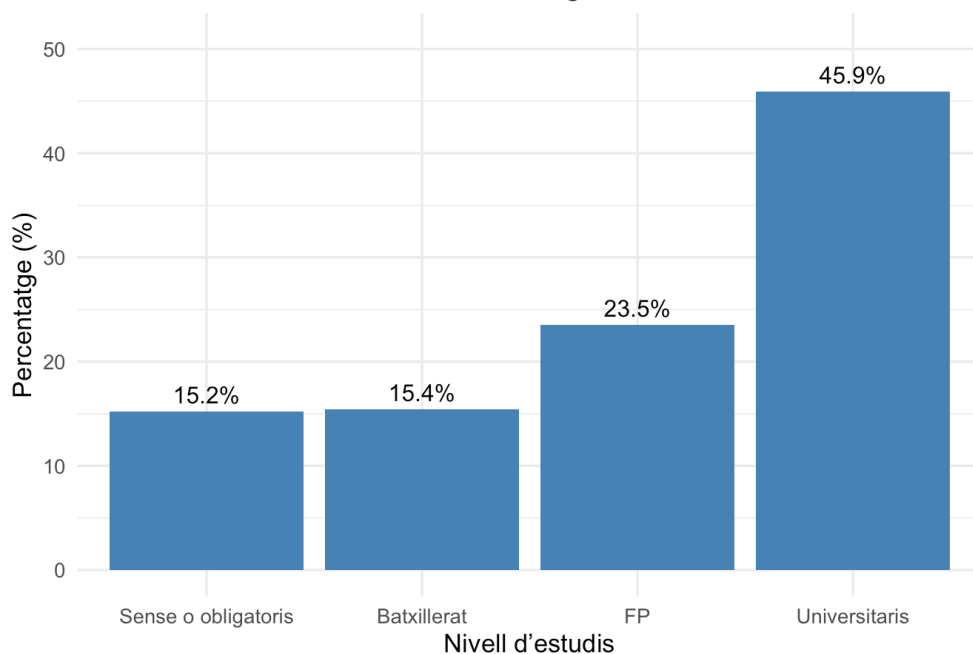
Edat: originalment era una variable contínua, però s'ha recodificat en quatre trams d'edat: Joves (≤ 25), Adults (26–49), Seniors (50–69), Grans (70+). Aquesta recodificació de l'edat en trams s'ha fet per facilitar la interpretació dels resultats i captar millor les diferències generacionals en les actituds envers la immigració.

Gràfic 1: Distribució de la mostra segons trams d'edat

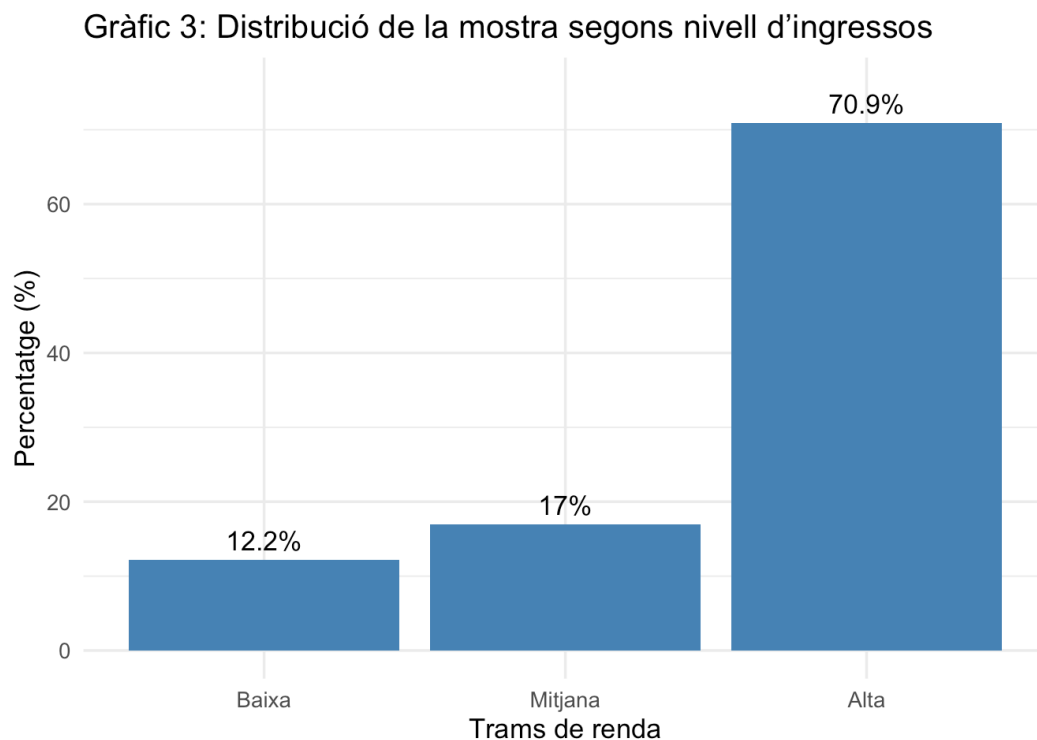
Nivell d'estudis: partint d'una escala ordinal de sis categories, s'ha reorganitzat en quatre grups: Sense o obligatori, Batxillerat, FP (grau mig o superior), Universitaris. Aquesta recodificació permet captar les diferències en actituds segons el nivell educatiu de forma més clara tal com es pot veure al gràfic 2.

Gràfic 2: Distribució de la mostra segons nivell educatiu

Ideologia política: recollida en una escala de 0 (extrema esquerra) a 10 (extrema dreta), s'ha mantingut com a variable contínua, ates a la seva capacitat explicativa i la distribució relativament simètrica.

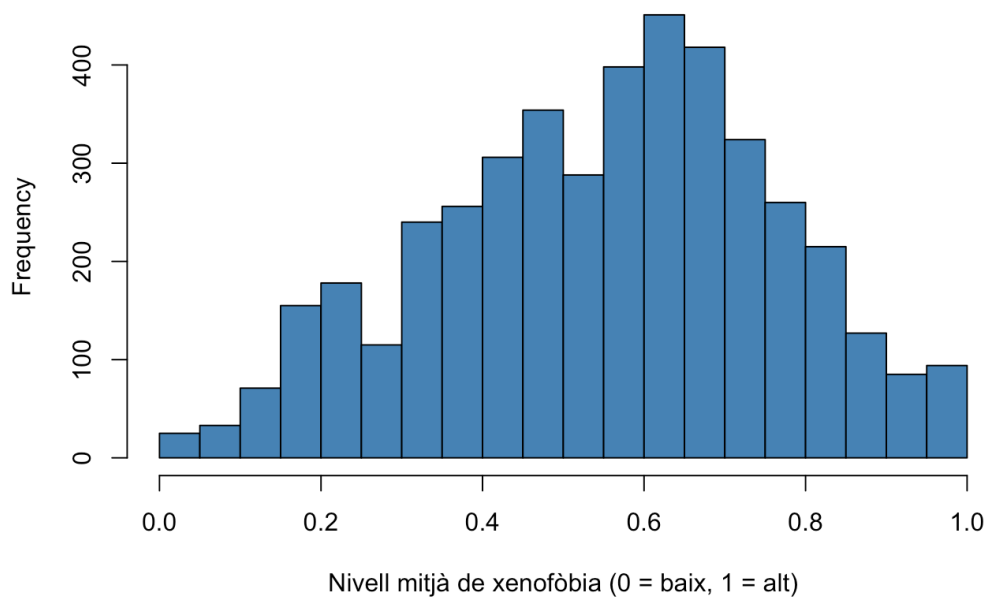
Nivell d'ingressos: mesurat a partir de la variable “grups de similitud de renda”, que agrupa la mostra en cinc trams segons la posició relativa dins la distribució de renda familiar. S'ha recodificat en tres trams (baixa, mitjana i alta) a partir de la variable construïda clúster_ renda, que estima la posició econòmica dels enquestats segons el seu entorn residencial (gràfic 3). S'ha mantingut com a variable ordinal, donada la seva rellevància explicativa i la distribució equilibrada entre els grups.

Índex de xenofòbia: Per tal de captar de manera més acurada les actituds xenòfobes, s'ha construït un índex compost a partir de cinc preguntes relacionades amb la percepció dels efectes de la immigració. Les preguntes seleccionades mesuren el grau d'acord amb afirmacions sobre els efectes econòmics, laborals i institucionals de la presència immigrant (P62, P63, P64c, P64d i P66).

Cadascuna d'aquestes preguntes ha estat recodificada en una escala contínua de 0 a 1, on 1 representa l'actitud més negativa o desconfiada envers la immigració, i 0 la més positiva o neutra. Posteriorment, s'ha creat una mitjana aritmètica d'aquestes cinc variables, generant un índex de xenofòbia amb valors entre 0 (absència de sentiment xenòfob) i 1 (nivell màxim d'acord amb afirmacions xenòfobes).

Gràfic 4: Distribució de l'índex de xenofòbia

Per garantir la qualitat analítica, totes les transformacions s'han verificat mitjançant taules de freqüències abans i després de cada recodificació, per tal d'assegurar la coherència interna i la consistència amb els valors de la mostra del CEO.

A la taula següent es resumeixen totes les variables utilitzades, el seu origen, tipus i codificació:

Taula 1. Variables utilitzades

Ítem CEO	Variable	Tipus	Codificació
P9	Sexe	Binària (0/1)	0 = Home; 1 = Dona
P10	Edat	Categòrica ordinal	≤ 25 (Jove), 26–49 (Adult), 50–69 (Sènior), ≥ 70 (Gran)
P18	Estudis	Ordinal (4 nivells)	Sense/obligatoris, Batxillerat, FP, Universitaris
P59	Rebuig (dependent)	Binària (0/1)	1 = valors 0–4; 0 = valors 5–10; NA = “No ho sé”
P71d	Amenaça cultural	Ordinal (1–4)	1 = Molt important; 4 = Gens important
P72	Ideologia	Contínua (0–10)	(0 = esquerra; 10 = dreta)
73	Identitat Nacional	Categòrica (3 nivells)	Espanyola (1–2), Mixta (3), Catalana (4–5)
-	Nivell D’ingressos	Ordinal (3 nivells)	Baixa (decils 1–2), Mitjana (decil 3), Alta (decils 4–5)
-	Índex de xenofòbia	Contínua (0–1)	Mitjana de 5 ítems recodificats (P62, P63, P64c, P64d, P66); 1 = màxima xenofòbia

A la taula següent es resumeixen totes les variables utilitzades per crear l’índex general de la xenofòbia.

Taula 2. Variables índex xenofòbia

Pregunta	Indicador	Interpretació
----------	-----------	---------------

P62	Llei_regulacio_estrange s_esp	Més tolerants = menys xenofòbia
P63	Beneficis_immigracio_es tat	Pensar que reben més del que aporten = més xenofòbia
P64C	Acord_immigrants_salari s	Acord fort = percepció negativa
P64D	Acord_immigrants_treue n_feina	Acord fort = percepció negativa
P66	Impacte_immigracio_ser veis_publics	Molt negatiu = més xenofòbia

3.4. Estratègia d'anàlisi

Amb l'objectiu de posar a prova les hipòtesis formulades i entendre les dinàmiques que expliquen el rebuig cap a la immigració procedent de països de majoria musulmana, s'ha optat per una estratègia d'anàlisi quantitativa basada en la regressió logística binària. Aquesta tècnica resulta interessant quan la variable dependent és de tipus dicotòmic, com és el cas de la variable "rebuig", i permet estimar la probabilitat que es produeixi una determinada actitud (rebuig o no rebuig) en funció dels valors de les variables independents.

L'anàlisi s'ha organitzat en tres models:

- **Model 1:** analitza la influència de dues percepcions d'amenaça cultural i econòmica sobre el rebuig a la immigració musulmana. D'una banda, la percepció d'amenaça cultural s'opera a partir del grau d'importància atribuït a l'adaptació als costums catalans. De l'altra, l'amenaça econòmica s'ha construït com un índex que sintetitza la percepció que la immigració perjudica l'economia, fa baixar els salaris o treu llocs de treball.

- **Model 2:** amplia l'anàlisi anterior incorporant variables individuals com la ideologia política, el sexe, l'edat, el nivell d'estudis, la renda percebuda i un índex de xenofòbia. L'objectiu és comprovar si la relació entre la percepció d'amenaça cultural i el rebuig cap a la immigració musulmana es manté significativa quan es tenen en compte aquestes diferències personals.
- **Model 3:** afegeix una interacció amb la identitat nacional per explorar si l'efecte de l'amenaça cultural varia segons com les persones s'identifiquen (com a espanyoles, mixtes o catalanes). Així, s'examina si la identitat nacional modula la relació entre percepció cultural i rebuig.

Per fer aquesta anàlisi s'ha utilitzat el programa RStudio, un programa molt habitual en ciències socials per treballar amb dades.

4. RESULTATS

Després d'aplicar els filtres i ajustar les dades, la mostra final queda formada per 983 persones residents a Catalunya, totes provinents de la submostra en línia de l'Enquesta Sociopolítica 2024-1.

Si mirem el sexe, la distribució és força equilibrada: hi ha una mica més de dones (51,1%) que d'homes (48,9%).

Pel que fa a l'edat, destaca especialment el grup d'entre 35 i 49 anys, que representa gairebé un 27% de la mostra. El segueixen de prop les persones d'entre 50 i 64 anys (24,4%) i les majors de 64 (22,6%). Els més joves de (16 a 24 anys) són el grup menys nombrós, amb un 11,6%.

En relació amb el nivell d'estudis, les dades mostren una certa diversitat. Un 25,7% té estudis universitaris, mentre que un 20,2% compta amb formació professional i un 19,9% ha cursat secundària postobligatòria. Ara bé, el grup més gran és el de persones amb només estudis obligatoris o sense completar, que arriba al 33,1%.

Model 1: Aquest primer model se centra exclusivament en veure si les percepcions d'amenaça cultural i amenaça econòmica tenen una influència independent sobre el rebuig cap a la immigració musulmana. És a dir, vol respondre la primera hipòtesi:

H1. El rebuig cap a la immigració d'origen musulmà s'explica principalment per la percepció d'una amenaça cultural o simbòlica, més que per una amenaça econòmica o material.

Els resultats indiquen que:

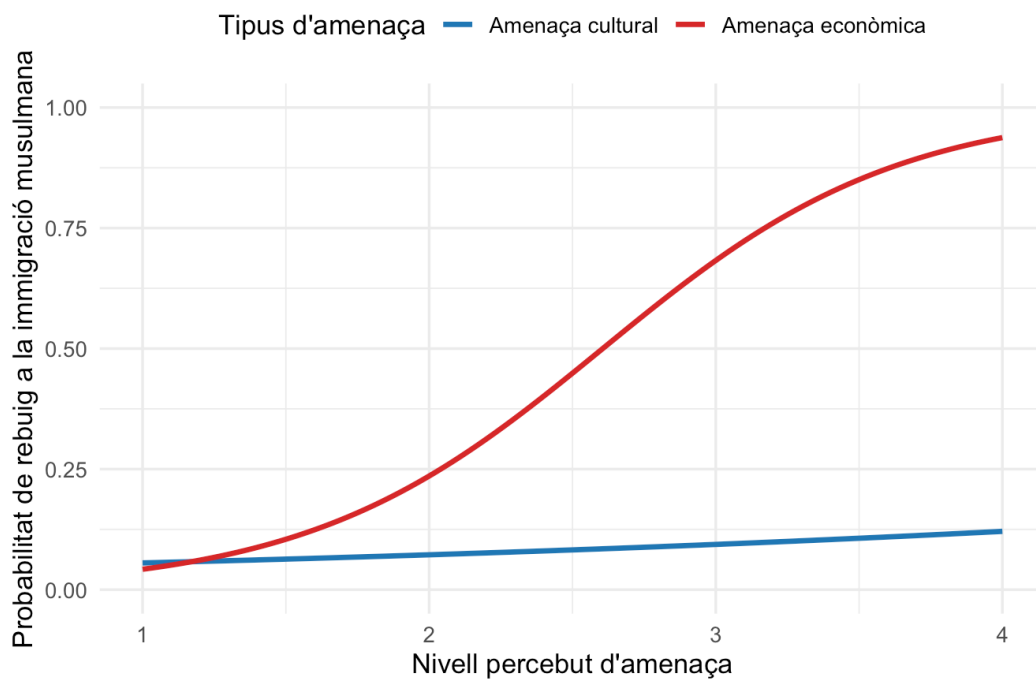
L'amenaça econòmica té una influència molt significativa i positiva sobre el rebuig a la immigració musulmana. És a dir, com més forta és la percepció que la immigració suposa una càrrega econòmica (en termes de salaris, llocs de treball i beneficis socials), més augmenta la probabilitat de rebuig.

Coeficient: 5.83, $p < 0.001$ → efecte molt fort i estadísticament significatiu.

L'amença cultural també té una relació significativa estadísticament, però més moderada i en la direcció esperada: quan les persones donen menys importància a l'adaptació cultural, disminueix la percepció d'amença i també el rebuig.

Coeficient: -0.284, $p = 0.011 \rightarrow$ efecte estadísticament significatiu, però més suau que el de l'econòmica.

Gràfic 5: l'amença cultural i econòmica sobre el rebuig

Model 2: Aquest segon model té com a objectiu comprovar si la relació entre la percepció d'amença cultural i el rebuig cap a la immigració musulmana es manté quan es tenen en compte altres característiques individuals, com ara el sexe, l'edat, el nivell d'estudis, la ideologia política, la renda i el nivell general de xenofòbia.

Tal com mostra la taula 2 (veure annexos), els resultats mostren que la percepció d'amença econòmica és un predictor significatiu i potent del rebuig a la immigració. Les persones que consideren que la immigració comporta una càrrega per a l'economia, com ara treure llocs de feina o fer baixar els salaris, tenen una probabilitat molt més alta de mostrar actituds de rebuig (coef. = 5.81, $p < 0.001$).

En canvi, la percepció d'amenaça cultural perd significació estadística quan s'introdueixen altres variables al model ($p = 0.881$). Això suggereix que, tot i tenir un pes inicial (Model 1), el seu efecte s'en va en presència de variables com ideologia o la xenofobia.

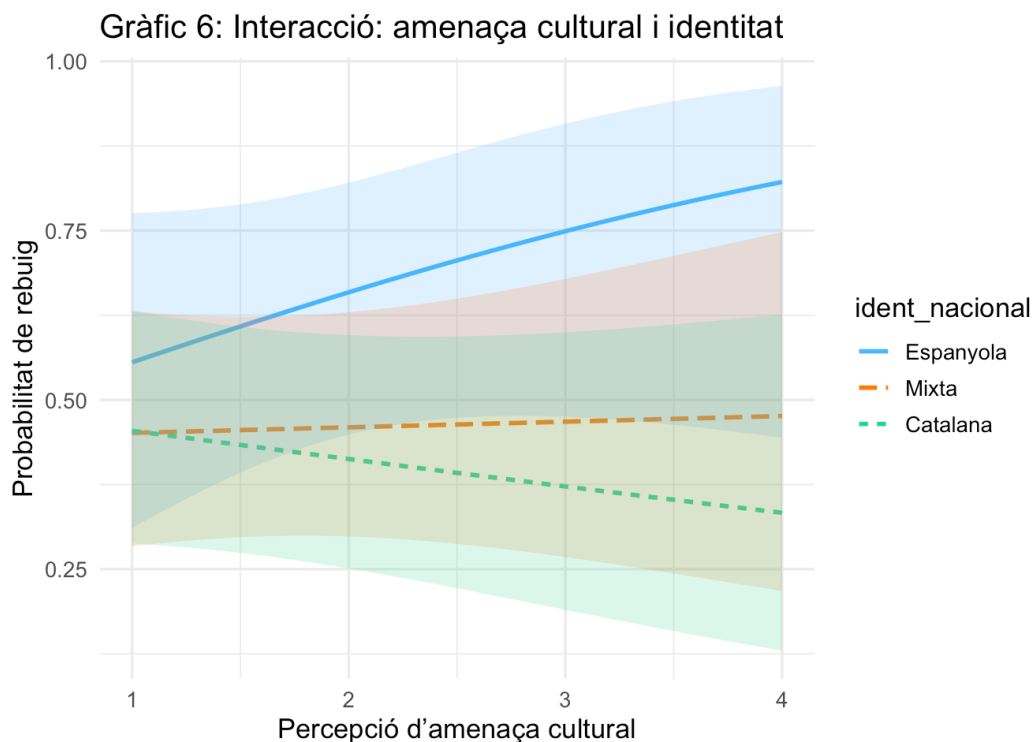
D'altra banda, el model evidencia que les dones tendeixen a mostrar nivells més baixos de rebuig que els homes (coef. = -0.396 , $p < 0.05$), i que les persones amb una ideologia més conservadora presenten un rebuig significativament més elevat (coef. = 0.162 , $p < 0.01$). També destaca que tenir una renda mitjana redueix la probabilitat de rebuig en comparació amb les persones amb menys recursos (coef. = -0.620 , $p < 0.05$).

Finalment, l'índex de xenofòbia emergeix com un dels factors més determinants del rebuig, amb un coeficient altament significatiu (coef. = 14.5 , $p < 0.001$), reforçant la idea que les actituds negatives cap a la immigració estan fortament vinculades a predisposicions ideològiques o actitudinals prèvies.

Model 3: Aquest tercer model va un pas més enllà dels anteriors. explora si la relació entre la percepció d'amenaça cultural i el rebuig cap a la immigració musulmana varia segons la identitat nacional percebuda. Aquest model introdueix una interacció entre l'amenaça cultural i la variable d'identitat (espanyola, mixta o catalana), alhora que manté les altres variables explicatives del Model 2. Amb això es posa a prova la Hipòtesi 2:

H3. L'efecte de la percepció d'amenaça cultural sobre el rebuig cap a la immigració musulmana és més intens entre aquelles persones amb un fort sentiment nacional espanyol catòlic.

Per fer-ho, aquest model introdueix una interacció entre l'amenaça cultural i la identitat nacional percebuda (espanyola, mixta o catalana), mantenint alhora totes les altres variables explicatives del model anterior.

Tot i les expectatives plantejades a la hipòtesi 2, l'anàlisi mostra que ni la identitat nacional ni la catalana tenen un efecte significatiu per si soles sobre el rebuig, i tampoc ho són les interaccions amb la percepció d'amenaça cultural. És a dir, estadísticament no podem afirmar que el rebuig augmenti o disminueixi de manera consistent segons el tipus d'identitat nacional quan una persona percep una forta amenaça cultural.

Ara bé, tot i que les interaccions no siguin significatives des d'un punt de vista estadístic, el gràfic de l'efecte d'interacció mostra un patró clarament diferenciat: les persones amb una identitat espanyola tendeixen a augmentar el seu rebuig a mesura que perceben més amenaça cultural, mentre que entre les persones amb identitat catalana l'efecte és fins i tot negatiu, és a dir, a més amenaça percebuda, menys rebuig. Les persones amb identitat mixta mostren una relació plana, pràcticament inexistent. Aquestes tendències visuals, que es poden veure al gràfic 6.

Pel que fa a la resta de variables, la percepció d'amenaça econòmica continua sent un dels predictors més potents del rebuig (coeficient = 5.71, $p < 0.001$). Aquest resultat reforça la idea que les preocupacions relacionades amb els recursos materials o el mercat laboral tenen un pes molt important a l'hora de generar actituds negatives envers la immigració musulmana. També es manté l'efecte de la ideologia política: les persones amb una orientació més cap a la dreta mostren més probabilitat de rebuig (coeficient = 0.141, $p < 0.01$). A més, el sexe torna a ser una variable significativa, amb les dones mostrant un menor nivell de rebuig (coeficient = -0.469, $p < 0.01$).

Finalment, destaca novament l'impacte de l'índex de xenofòbia, que és amb diferència la variable més forta del model (coeficient = 14.522, $p < 0.001$). Aquest indicador resumeix actituds prèvies negatives envers la immigració i, com ja mostraven els models anteriors, resulta ser un predictor molt potent.

5. DISCUSSIÓ

Aquest estudi tenia com a objectiu analitzar fins a quin punt les actituds de rebuig cap a la immigració musulmana a Catalunya estan influïdes per la percepció d'amenaça cultural, així com observar si aquest efecte varia segons la identitat nacional percebuda. Els resultats obtinguts ofereixen matisos importants a les hipòtesis formulades, i permeten qüestionar alguns supòsits habituals en la literatura sobre prejudicis i immigració.

Pel que fa a la Hipòtesi 1, que proposava que el rebuig cap a la immigració musulmana s'explica sobretot per una amenaça simbòlica (cultural) més que per una de tipus econòmic, els resultats ofereixen una resposta parcial i crítica. En el Model 1, tant l'amenaça cultural com l'econòmica es mostren significatives, però l'efecte de l'amenaça econòmica és molt més intens. Això desafia una part de la teoria de l'amenaça integrada (Stephan i Stephan, 2000), que defensa que el conflicte simbòlic té més pes que el material. En aquest cas concret, els arguments vinculats a la competència econòmica (feina, salaris, serveis socials) tenen un poder explicatiu molt superior al de la percepció que els valors culturals propis estan en perill.

A més, en el Model 2, quan s'incorporen variables de control com la ideologia, el sexe o la renda, la percepció d'amenaça cultural perd tota significació estadística. Això suggereix que el seu efecte inicial podria estar parcialment confós amb altres factors més estructurats, com la ideologia política o la predisposició xenòfoba. Dit d'una altra manera es que la cultura importa, però probablement com a part d'un sistema més ampli de creences i actituds prèvies, no com una causa directa o independent del rebuig.

Així doncs, la Hipòtesi 1 només es compleix de manera limitada. Tot i que l'amenaça cultural té un cert pes inicial, no resisteix l'anàlisi quan s'introdueixen variables addicionals. Per contra, l'amenaça econòmica es manté com un dels predictores més sòlids al llarg de tots els models. Això convida a revisar el pes atorgat al component simbòlic en alguns enfocaments teòrics, o a explorar millor com aquest interactua amb altres dimensions de la identitat social.

Respecte a la Hipòtesi 2, que anticipava que l'efecte de l'amenaça cultural seria més fort entre persones amb una identitat nacional catòlica (espanyola), els resultats també obliguen a reflexionar. Ni la identitat nacional per si sola, ni la seva interacció amb l'amenaça cultural, tenen efectes significatius en termes estadístics. Això podria indicar que la identitat nacional, no té una influència clara sobre el rebuig, o que el sentiment nacional no es tradueix automàticament en actituds més negatives.

Tanmateix, el gràfic d'interacció revela un patró visual que mereix ser comentat i es que entre les persones amb identitat espanyola, el rebuig augmenta a mesura que creix la percepció d'amenaça cultural y entre les persones amb identitat catalana, la tendència és inversa. Mentre que les persones amb perfil mixt, la relació és pràcticament plana. Aquest patró, encara que no sigui estadísticament significatiu, podria indicar un desacord en la manera com cada identitat llegeix la “diferència cultural”. Però cal dir-ho amb claredat y la qüestió es que no hi ha prou evidència empírica per afirmar que aquesta interacció té un efecte real sobre les actituds. Això obliga a ser prudents en les interpretacions i a reconèixer que la Hipòtesi 2 no es confirma.

Un altre aspecte rellevant és el paper persistent de la xenofòbia general com a predictor. L'índex construït mostra un impacte molt alt i consistent en tots els models, molt per sobre de qualsevol altra variable. Això suggereix que el rebuig no neix tant d'una percepció concreta (econòmica o cultural), sinó d'un marc general de desconfiança cap als grups estrangers, probablement vinculat a actituds prèvies ja establides. Aquest resultat posa en qüestió la relació econòmica o simbòlica del rebuig i apunta a un fons ideològic més profund, que pot estar fortament influït per discursos polítics i mediàtics.

Finalment, cal destacar algunes troballes addicionals. Les dones mostren de manera consistent menys probabilitat de rebuig, la qual cosa s'alinea amb estudis anteriors que vinculen el gènere amb actituds més empàtiques o menys autoritàries. Així mateix, les persones amb ideologies més conservadores expressen més rebuig, fet que confirma la relació entre orientació ideològica i actituds migratòries. Curiosament, altres variables com l'edat o el nivell educatiu no tenen un efecte clar, fet que suggereix que el rebuig no es pot explicar fàcilment per perfils demogràfics.

En resum, els resultats apunten cap a una realitat més complexa del que proposaven les hipòtesis inicials. L'amenaça cultural no té l'impacte esperat quan es controla per altres factors, i la identitat nacional, tot i mostrar tendències interessants, no actua com a moderadora forta. El que emergeix amb força és l'impacte de la percepció econòmica i, sobretot, de la predisposició xenòfoba general. Això posa de manifest que el rebuig cap a la immigració musulmana no és només una qüestió de diferències culturals, sinó que està profundament arrelat en actituds ideològiques i emocionals prèvies.

6. CONCLUSIONS

Aquest estudi ha explorat les actituds de rebuig cap a la immigració procedent de països de majoria musulmana a Catalunya, posant el focus en la percepció d'amença cultural com a possible factor explicatiu. A través de l'anàlisi estadística de dades del CEO i la construcció de diversos models de regressió logística, s'han pogut extreure algunes conclusions rellevants tant des del punt de vista acadèmic com social.

En primer lloc, els resultats confirmen parcialment la primera hipòtesi (H1): les percepcions d'amença cultural tenen una relació significativa amb el rebuig cap a la immigració musulmana, però aquest efecte és menys intens que el de l'amença econòmica. En altres paraules, les preocupacions materials, com la por a perdre recursos, feina o prestacions, continuen tenint un pes més gran que les pors simbòliques quan es tracta d'explicar les actituds negatives. Aquest fet matisa els postulats de la teoria de l'amença integrada, i suggereix que, en el context actual, el component econòmic no ha desaparegut, sinó que coexisteix i en molts casos predomina.

En segon lloc, quan es controlen altres variables com la ideologia, el nivell d'estudis, el sexe o la renda, el caràcter significatiu de l'amença cultural desapareix (Model 2). Això indica que el rebuig no es pot explicar per un únic factor, sinó que respon a un conjunt d'elements que s'interrelacionen. Destaca especialment l'efecte de la ideologia política i, sobretot, l'índex de xenofòbia, que emergeix com el predictor més potent. Això reforça la idea que les actituds envers la immigració estan fortament arrelades en disposicions prèvies i no només en percepcions puntuals.

Pel que fa a la segona hipòtesi (H2), els resultats no permeten confirmar-la estadísticament: la interacció entre identitat nacional i percepció d'amença cultural no és significativa. Tot i això, els gràfics mostren un patró interesant on les persones amb identitat espanyola tendeixen a augmentar el seu rebuig en contextos d'alta percepció d'amença cultural i entre les persones amb identitat catalana aquest efecte sembla fins i tot invers. Aquestes tendències, tot i no ser concloents, apunten

cap a la importància d'aprofundir en les dimensions identitàries i simbòliques en futurs estudis.

Tot i l'esforç per fer una anàlisi rigorosa, aquest estudi també té algunes limitacions que cal tenir en compte. La primera, i potser la més destacada, és la reducció notable de la mostra. L'enquesta original recollia gairebé 6.700 respostes, però després d'eliminar les que tenien valors invàlids, respostes com “No ho sé” o codis especials, només en van quedar 983 d'utilitzables. Això pot afectar la representativitat, sobretot si les persones excloses tenien característiques comunes que no hem pogut detectar.

A més, la variable dependentel (rebuig) s'ha simplificat passant d'una escala de 0 a 10 a una variable binària (rebuig o no rebuig). Aquesta recodificació facilita els càlculs estadístics, però també fa perdre matisos, especialment en respostes grises com el 4 o el 5, que podrien expressar dubte o ambivalència.

També cal recordar que l'estudi es basa en dades transversals, és a dir, recollides en un sol moment. Això vol dir que podem veure associacions entre variables, però no podem saber del cert si una cosa provoca l'altra. Per exemple, no podem afirmar que la percepció d'amenaça cultural “causi” el rebuig, només que hi ha una relació entre les dues.

Un altre aspecte a considerar és que l'enquesta no inclou dades contextuais com la presència real de població musulmana a cada municipi o el tipus de polítiques d'integració. Aquestes dades podrien ajudar a entendre millor com influeix el context local en les actituds.

Finalment, cal dir que només s'ha analitzat la part de l'enquesta feta en línia, ja que era l'única que incloïa les preguntes necessàries. Però això pot generar un petit biaix, ja que les persones que responen per internet solen ser més joves i amb més formació.

Aquestes limitacions no treuen valor als resultats, però sí que és important tenir-les presents per llegir els resultats amb precaució i, alhora, ens donen pistes a futurs estudis que vulguin aprofundir o ampliar aquest treball.

7. BIBLIOGRAFIA

- Alesina, A., Miano, A., & Stantcheva, S. (2023). Immigration and redistribution. *The Review of Economic Studies*, 90(1), 1–39.
- Allport, G. W. (1933). 1. Attitudes. *terminology*, 219.
- Allport, G. W., Clark, K., & Pettigrew, T. (1954). The nature of prejudice.
- Álvarez Junco, J. (2001). *El nacionalismo español: las insuficiencias en la acción estatal*. *Historia Social*, (40), 29–51. Fundació Instituto de Historia Social.
- Anderson, B. (2020). Imagined communities: Reflections on the origin and spread of nationalism. In *The new social theory reader* (pp. 282-288). Routledge.
- Blalock, H. M. (1967). Toward a theory of minority-group relations.
- Blinder, S. (2015). Imagined immigration: The impact of different meanings of ‘immigrants’ in public opinion and policy debates in Britain. *Political Studies*, 63, 80–100.
- Bobo, L., & Hutchings, V. L. (1996). Perceptions of racial group competition: Extending Blumer's theory of group position to a multiracial social context. *American sociological review*, 951-972.
- Centre d'Estudis d'Opinió (CEO). (2024). *Enquesta Sociopolítica 2024-1*. Generalitat de Catalunya.
- Ceobanu, A. M., & Escandell, X. (2010). Comparative analyses of public attitudes toward immigrants and immigration using multinational survey data: A review of theories and research. *Annual Review of Sociology*, 36, 309–328.
- Citrin, J., Green, D. P., Muste, C., & Wong, C. (1997). Public opinion toward immigration reform: The role of economic motivations. *The Journal of Politics*, 59(3), 858–881.

- Coenders, M., & Scheepers, P. (2008). Changes in resistance to the social integration of foreigners in Germany 1980–2000: Individual and contextual determinants. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 34(1), 1–26.
- Cottam, M., Dietz-Uhler, B., Mastors, E., & Preston, T. (2004). *Introduction to political psychology*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Doebler, S. (2014). Relationships between religion and intolerance towards Muslims and immigrants in Europe: A multilevel analysis. *Review of Religious Research*, 56(1), 61–86.
- Eagly, A. H., & Chaiken, S. (1993). *The psychology of attitudes*. Harcourt brace Jovanovich college publishers.
- Facchini, G., Mayda, A. M., Guiso, L., & Schultz, C. (2008). From individual attitudes towards migrants to migration policy outcomes: Theory and evidence (with discussion). *Economic Policy*, 23(56), 651–713.
- Garreta J. (2009). *Sociedad multicultural e integraci3n de los inmigrantes en Catalu1a: discursos y pr1cticas*: (ed.). Edicions de la Universitat de Lleida. <https://elibro.net/es/ereader/uab/54431?page=38>
- Hainmueller, J., & Hiscox, M. J. (2007). Educated preferences: Explaining attitudes toward immigration in Europe. *International Organization*, 61(2), 399–442.
- Hainmueller, J., & Hopkins, D. J. (2014). Public attitudes toward immigration. *Annual Review of Political Science*, 17, 225–249.
- Helbling, M. (2012). Islamophobia in the West. *Measuring and Explaining Individual Attitudes*.
- Helbling, M., & Traunmüller, R. (2015). How state support of religion shapes attitudes toward Muslim immigrants. *Comparative Political Studies*, 49(3), 391–424.

- Herda, D. (2010). How many immigrants? Foreign-born population innumeracy in Europe. *Public Opinion Quarterly*, 74(4), 674–695.
- Inglehart, R. F., & Norris, P. (2016). Trump, Brexit, and the rise of populism: Economic have-nots and cultural backlash.
- Kalkan, K. O., Layman, G. C., & Uslander, E. M. (2009). “Bands of others”? Attitudes toward Muslims in contemporary American society. *The Journal of Politics*, 71(3), 847–862.
- Kevins, A., & Lightman, N. (2020). Immigrant sentiment and labour market vulnerability: Economic perceptions of immigration in dualized labour markets. *Comparative European Politics*, 18, 460–484.
- Koning, E. A. (2017). Making xenophobia matter: The consequences of the 2002 elections for Dutch immigration policy. *West European Politics*, 40(4), 796–814.
- Kustov, A., Laaker, D., & Reller, C. (2021). The stability of immigration attitudes: Evidence and implications. *The Journal of Politics*, 83(4), 1478–1494.
- McClain, P. D., Johnson Carew, J. D., Walton Jr., E., & Watts, C. S. (2006). Racial distancing in a southern city: Latino immigrants’ views of Black Americans. *The Journal of Politics*, 68(3), 571–584-
- McLaren, L. M. (2003). Anti-immigrant prejudice in Europe: Contact, threat perception, and preferences for the exclusion of migrants. *Social Forces*, 81(3), 909–936.
- Meer, N., & Modood, T. (2013). Refutations of racism in the ‘Muslim question’. In *Anti-Muslim Prejudice* (pp. 126-145). Routledge.
- Moreno Almendral, R. (2014). *Franquismo y nacionalismo español: Una aproximación a sus aspectos fundamentales*. *Hispania Nova. Revista de Historia Contemporánea*, (12).

- Mudde, C. (2007). *Populist radical right parties in Europe*. Cambridge University Press.
- Muñoz, G. M. (2020). Entre coronas, cruces y banderas. Monarquía, religión y nacionalismo español en la dictadura de Primo de Rivera. *Hispania Sacra*, 72(146), 579–591.
- Pettigrew, T. F., & Tropp, L. R. (2006). A meta-analytic test of intergroup contact theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 90(5), 751.
- Price, V. (1992). *Public opinion*. Sage Publications.
- Quillian, L. (1995). Prejudice as a response to perceived group threat: Population composition and anti-immigrant and racial prejudice in Europe. *American sociological review*, 586–611.
- Sayyid, S. (2014). A measure of Islamophobia. *Islamophobia Studies Journal*, 2(1), 10–25.
- Scheve, K. F., & Slaughter, M. J. (2001). Labor market competition and individual preferences over immigration policy. *The Review of Economics and Statistics*, 83(1), 133–145.
- Schlueter, E., Meuleman, B., & Davidov, E. (2013). Immigrant integration policies and perceived group threat: A multilevel study of 27 Western and Eastern European countries. *Social Science Research*, 42(3), 670–682.
- Semyonov, M., Raijman, R., & Gorodzeisky, A. (2006). The rise of anti-foreigner sentiment in European societies, 1988–2000. *American Sociological Review*, 71(3), 426–449.
- Sherif, M. (1961). *Intergroup conflict and cooperation: The Robbers Cave experiment* (Vol. 10, pp. 150–198). Norman, OK: University Book Exchange.

- Sides, J., & Citrin, J. (2007). European opinion about immigration: The role of identities, interests, and information. *British Journal of Political Science*, 37(3), 477–504.
- Stephan, W. G., & Stephan, C. W. (2000). An integrated threat theory of prejudice. In S. Oskamp (Ed.), *Reducing prejudice and discrimination* (pp. 23–45). Psychology Press.
- Strabac, Z., & Listhaug, O. (2008). Anti-Muslim prejudice in Europe: A multilevel analysis of survey data from 30 countries. *Social Science Research*, 37(1), 268–286.
- Wilkes, R., & Corrigan-Brown, C. (2011). Explaining time trends in public opinion: Attitudes towards immigration and immigrants. *International Journal of Comparative Sociology*, 52(1–2), 79–99.
- Zolberg, A. R., & Long, L. W. (1999). Why Islam is like Spanish: Cultural incorporation in Europe and the United States. *Politics & Society*, 27(1), 5–38.

8. ANNEXOS

Taula 3. Model 2

Resultats del Model 2						
Regressió logística: Rebuig a la immigració musulmana						
Variable explicativa	Coefficient	Error estàndard	Estadístic z	p-valor	Límit inferior IC95%	Límit superior IC95%
(Intercept)	-11.814	1.352	-8.738	0.000	-14.530	-9.223
amenaca_cultural	-0.019	0.128	-0.150	0.881	-0.270	0.232
index_amenaca_economica	5.809	1.117	5.199	0.000	3.649	8.035
sexeDona	-0.396	0.168	-2.358	0.018	-0.727	-0.068
edat_tramsAdult (26-49)	-0.214	0.217	-0.988	0.323	-0.641	0.210
edat_tramsSènior (50-69)	-0.259	0.209	-1.239	0.215	-0.670	0.151
edat_tramsGran (70+)	0.011	0.348	0.032	0.974	-0.675	0.691
estudisBatxillerat	0.187	0.313	0.599	0.549	-0.426	0.803
estudisFP	0.101	0.276	0.366	0.715	-0.441	0.644
estudisUniversitaris	0.076	0.264	0.288	0.773	-0.440	0.595

Resultats del Model 2

Regressió logística: Rebuig a la immigració musulmana

Variable explicativa	Coeficient	Error estàndard	Estadístic z	p-valor	Límit inferior IC95%	Límit superior IC95%
ideologia	0.162	0.050	3.256	0.001	0.065	0.260
renda_tramsMitjana	-0.620	0.307	-2.021	0.043	-1.226	-0.021
renda_tramsAlta	-0.342	0.260	-1.315	0.188	-0.855	0.167
index_xenofobia	14.459	1.354	10.678	0.000	11.877	17.192

Restudio

Safa Chaudhry

2025-04-21

```
# Carrega
library(tidyverse)
```

```
## — Attaching core tidyverse packages — tidyverse 2.0.0 —
## ✓ dplyr      1.1.4      ✓ readr      2.1.5
## ✓ forcats   1.0.0      ✓ stringr   1.5.1
## ✓ ggplot2    3.5.1      ✓ tibble     3.2.1
## ✓ lubridate  1.9.3      ✓ tidyr      1.3.1
## ✓ purrr      1.0.2
## — Conflicts — tidyverse_conflicts() —
## ✖ dplyr::filter() masks stats::filter()
## ✖ dplyr::lag()     masks stats::lag()
## i Use the conflicted package (<http://conflicted.r-lib.org/>) to force all conflicts to become errors
```

```
library(margins)
library(interactions)
library(modelsummary)
```

```
library(haven)
dades <- read_sav("~/Downloads/Microdades_anonimitzades_1098.sav")
```

Recodificación de la pregunta 59

```
dades <- dades %>%
  mutate(
    rebug = if_else(
      IMPACTE_IMMIGRACIO_MUSULMANA_CAT <= 4, 1,
      if_else(IMPACTE_IMMIGRACIO_MUSULMANA_CAT <= 10, 0, NA_real_)
    )
  )
```

```
table(dades$rebug, useNA = "always")
```

```
##
##      0      1 <NA>
## 722  476 5569
```

Recodificación de la pregunta 71d

1. Filtrar les persones nascudes a Catalunya o altres CCAA
2. Filtrar només aquelles que tenen una resposta vàlida a la pregunta 71d
3. Crear una nova variable: amenaca_cultural

```
library(dplyr)
```

```
dades %>%
  count(FACTOR_INTEGRACIO_ADAPTACIO_COSTUMS) %>%
  arrange(FACTOR_INTEGRACIO_ADAPTACIO_COSTUMS)
```

```
## # A tibble: 7 × 2
##   FACTOR_INTEGRACIO_ADAPTACIO_COSTUMS      n
##   <dbl+lbl>                <int>
## 1      1 [Molt important]          2362
## 2      2 [Bastant important]       1581
## 3      3 [Poc important]           398
## 4      4 [Gens important]           54
## 5 4444 [Valor perdut per mode d'administració de l'enquesta] 1517
## 6 7777 [Valor perdut per omisió de resposta]       55
## 7 8888 [Valor perdut per filtre]      800
```

```
dades %>%
  filter(LLOC_NAIX %in% c(1, 2)) %>%
  count(FACTOR_INTEGRACIO_ADAPTACIO_COSTUMS)
```

```
## # A tibble: 6 × 2
##   FACTOR_INTEGRACIO_ADAPTACIO_COSTUMS      n
##   <dbl+lbl>                        <int>
## 1     1 [Molt important]           2362
## 2     2 [Bastant important]        1581
## 3     3 [Poc important]            398
## 4     4 [Gens important]           54
## 5 4444 [Valor perdut per mode d'administració de l'enquesta] 1383
## 6 7777 [Valor perdut per omisió de resposta]    55
```

```
dades <- dades %>%
  filter(
    LLOC_NAIX %in% c(1, 2),
    FACTOR_INTEGRACIO_ADAPTACIO_COSTUMS %in% 1:4
  ) %>%
  mutate(
    amenaca_cultural = FACTOR_INTEGRACIO_ADAPTACIO_COSTUMS
  )
```

```
table(dades$amenaca_cultural, useNA = "always")
```

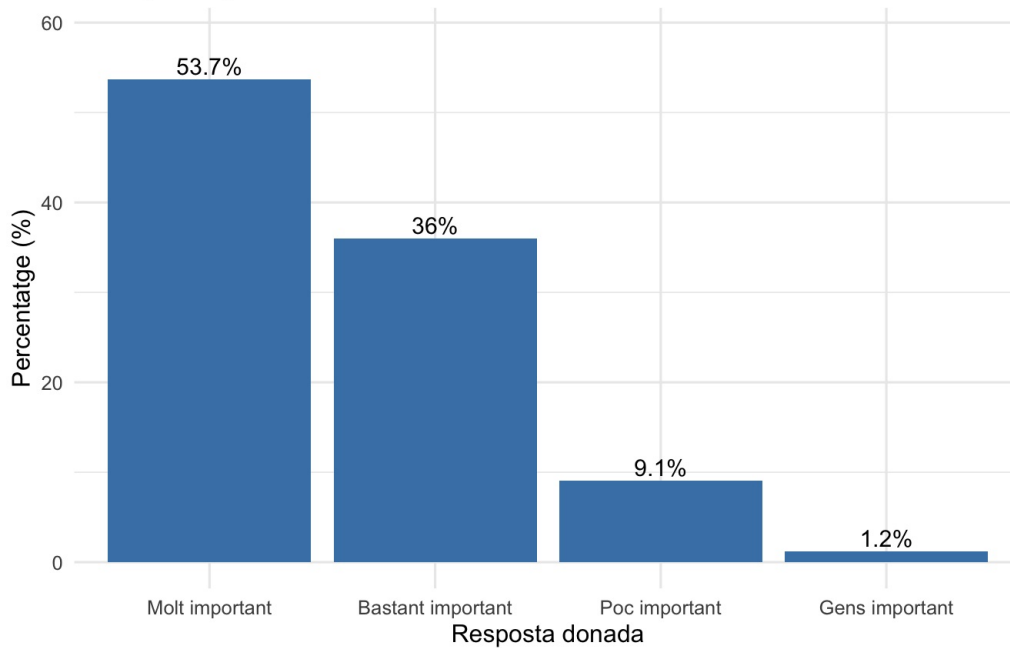
```
##
##    1    2    3    4 <NA>
## 2362 1581  398   54    0
```

```
library(dplyr)
library(ggplot2)

# 1. Preparar taula només amb respostes vàlides (1 a 4)
taula_71d <- dades %>%
  filter(FACTOR_INTEGRACIO_ADAPTACIO_COSTUMS %in% 1:4) %>%
  count(FACTOR_INTEGRACIO_ADAPTACIO_COSTUMS) %>%
  mutate(
    percentatge = round(n / sum(n) * 100, 1),
    etiqueta = factor(FACTOR_INTEGRACIO_ADAPTACIO_COSTUMS,
                      levels = c(1, 2, 3, 4),
                      labels = c("Molt important", "Bastant important", "Poc important", "Gens important"))
  )

# 2. Crear gràfic
ggplot(taula_71d, aes(x = etiqueta, y = percentatge)) +
  geom_bar(stat = "identity", fill = "steelblue") +
  geom_text(aes(label = paste0(percentatge, "%")), vjust = -0.3, size = 4) +
  labs(
    title = "Importància percebuda de l'adaptació cultural",
    subtitle = "CEO (2024-1)",
    x = "Resposta donada",
    y = "Percentatge (%)"
  ) +
  ylim(0, max(taula_71d$percentatge) + 5) +
  theme_minimal(base_size = 12)
```

Importància percebuda de l'adaptació cultural CEO (2024-1)

Amenaça econòmica o material

```
# Amenaça cultural
# Ja recodificada com amenaca_cultural (P71d)

# Amenaça econòmica: recodificació dels ítems (escala 0-1)
dades <- dades %>%
  mutate(
    xenop63 = case_when(
      BENEFICIS_IMMIGRACIO_ESTAT == 1 ~ 1,
      BENEFICIS_IMMIGRACIO_ESTAT == 2 ~ 0.75,
      BENEFICIS_IMMIGRACIO_ESTAT == 3 ~ 0.5,
      BENEFICIS_IMMIGRACIO_ESTAT == 4 ~ 0.25,
      BENEFICIS_IMMIGRACIO_ESTAT == 5 ~ 0,
      TRUE ~ NA_real_
    ),
    xenop64c = case_when(
      ACORD_IMMIGRANTS_SALARIS == 1 ~ 1,
      ACORD_IMMIGRANTS_SALARIS == 2 ~ 0.75,
      ACORD_IMMIGRANTS_SALARIS == 3 ~ 0.5,
      ACORD_IMMIGRANTS_SALARIS == 4 ~ 0.25,
      ACORD_IMMIGRANTS_SALARIS == 5 ~ 0,
      TRUE ~ NA_real_
    ),
    xenop64d = case_when(
      ACORD_IMMIGRANTS_TREUEN_FEINA == 1 ~ 1,
      ACORD_IMMIGRANTS_TREUEN_FEINA == 2 ~ 0.75,
      ACORD_IMMIGRANTS_TREUEN_FEINA == 3 ~ 0.5,
      ACORD_IMMIGRANTS_TREUEN_FEINA == 4 ~ 0.25,
      ACORD_IMMIGRANTS_TREUEN_FEINA == 5 ~ 0,
      TRUE ~ NA_real_
    )
  )
```

index amenaça economica

```
dades <- dades %>%
  mutate(index_amenaca_economica = rowMeans(select(., xenop63, xenop64c, xenop64d), na.rm = TRUE))
```

Model 1

```
dades <- dades %>%
  mutate(amenaca_cultural_inv = 5 - amenaca_cultural)
```

```
model1 <- glm(rebuig ~ amenaca_cultural_inv + index_amenaca_economica,
              data = dades,
              family = "binomial")
```

```
library(broom)
```

```
resultats_h1_invertit <- tidy(model1, conf.int = TRUE)
```

```
resultats_h1_invertit %>%  
  mutate(across(where(is.numeric), round, 3))
```

```
## Warning: There was 1 warning in `mutate()`.  
## i In argument: `across(where(is.numeric), round, 3)`.  
## Caused by warning:  
## ! The `...` argument of `across()` is deprecated as of dplyr 1.1.0.  
## Supply arguments directly to `.fns` through an anonymous function instead.  
##  
## # Previously  
## across(a:b, mean, na.rm = TRUE)  
##  
## # Now  
## across(a:b, \(x) mean(x, na.rm = TRUE))
```

```
## # A tibble: 3 × 7  
##   term                estimate std.error statistic p.value conf.low conf.high  
##   <chr>              <dbl>    <dbl>    <dbl>    <dbl>    <dbl>    <dbl>  
## 1 (Intercept)      -4.54      0.433    -10.5      0      -5.41     -3.71  
## 2 amenaca_cultural_inv 0.284      0.111      2.55    0.011     0.068     0.504  
## 3 index_amenaca_economi... 5.83      0.445     13.1      0       4.98      6.73
```

```
library(ggplot2)
```

```
library(dplyr)
```

```
# Taula per a l'amenança cultural
```

```
df_cultural <- tibble(  
  x = seq(1, 4, by = 0.1),  
  probabilitat = plogis(-3.12 + 0.284 * x),  
  tipus = "Amenança cultural"  
)
```

```
# Taula per a l'amenança econòmica (normalitzada a escala 1-4)
```

```
df_economica <- tibble(  
  x = seq(0, 1, by = 0.01) * 3 + 1,  
  probabilitat = plogis(-3.12 + 5.83 * seq(0, 1, by = 0.01)),  
  tipus = "Amenança econòmica"  
)
```

```
# Combinar
```

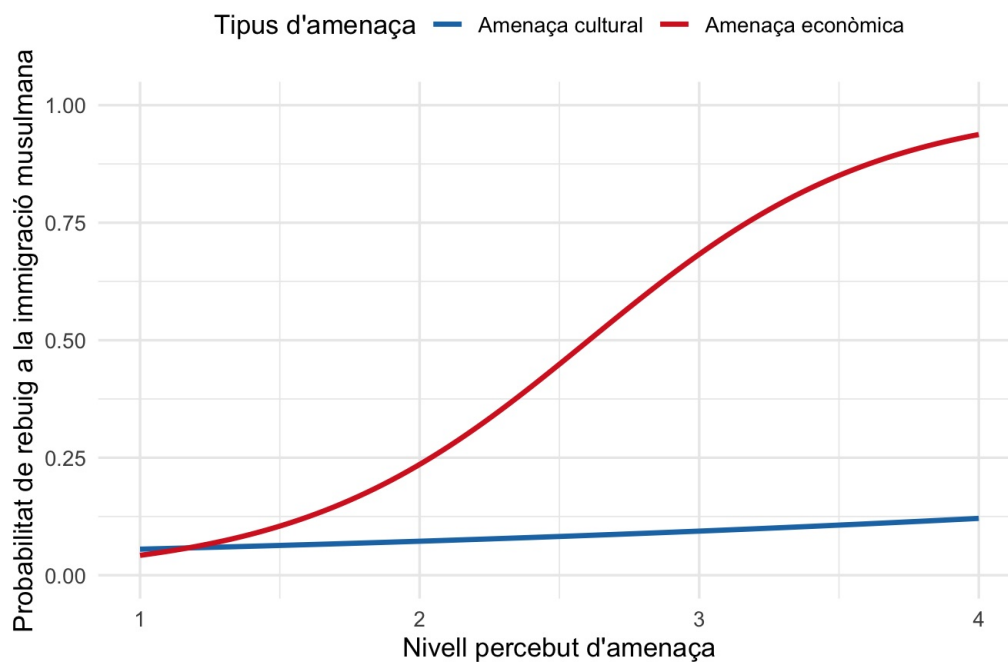
```
df <- bind_rows(df_cultural, df_economica)
```

```
# Gràfic
```

```
ggplot(df, aes(x = x, y = probabilitat, color = tipus)) +  
  geom_line(size = 1.2) +  
  scale_color_manual(values = c("Amenança cultural" = "#1f77b4", "Amenança econòmica" = "#d62728")) +  
  labs(  
    title = "Gràfic 5: l'amenança cultural i econòmica sobre el rebuig",  
    x = "Nivell percebut d'amenança",  
    y = "Probabilitat de rebuig a la immigració musulmana",  
    color = "Tipus d'amenança"  
  ) +  
  ylim(0, 1) +  
  theme_minimal(base_size = 13) +  
  theme(legend.position = "top")
```

```
## Warning: Using `size` aesthetic for lines was deprecated in ggplot2 3.4.0.  
## i Please use `linewidth` instead.  
## This warning is displayed once every 8 hours.  
## Call `lifecycle::last_lifecycle_warnings()` to see where this warning was  
## generated.
```

Gràfic 5: l'amenaça cultural i econòmica sobre el rebuig

Recodificació de la pregunta 10: EDAT

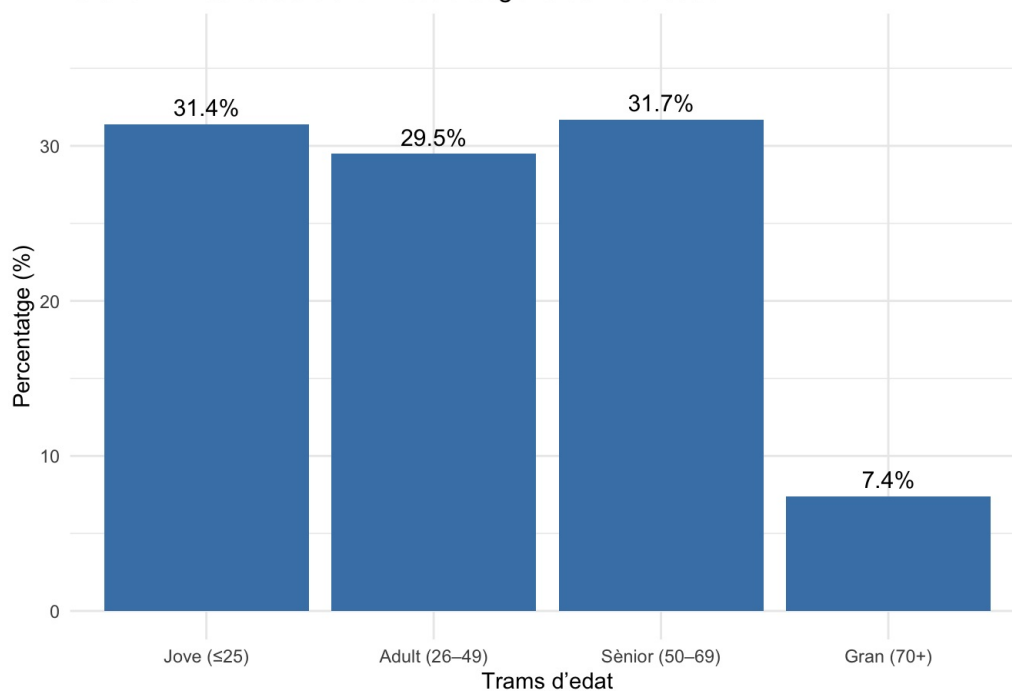
```
dades <- dades %>%
  mutate(edat = 2024 - ANY_NAIXEMENT) %>%
  mutate(edat_trams = case_when(
    edat <= 25 ~ "Jove (≤25)",
    edat > 25 & edat <= 49 ~ "Adult (26–49)",
    edat >= 50 & edat <= 69 ~ "Sènior (50–69)",
    edat >= 70 ~ "Gran (70+)"
  )) %>%
  mutate(edat_trams = factor(edat_trams,
    levels = c("Jove (≤25)", "Adult (26–49)", "Sènior (50–69)", "Gran (70+)")))
```

```
library(ggplot2)
library(dplyr)

# Preparar la taula amb percentatges
taula_edat <- dades %>%
  filter(!is.na(edat_trams)) %>%
  count(edat_trams) %>%
  mutate(percentatge = round(n / sum(n) * 100, 1))

# Crear el gràfic
ggplot(taula_edat, aes(x = edat_trams, y = percentatge)) +
  geom_bar(stat = "identity", fill = "steelblue") +
  geom_text(aes(label = paste0(percentatge, "%")), vjust = -0.5, size = 4) +
  labs(
    title = "Gràfic 1: Distribució de la mostra segons trams d'edat",
    x = "Trams d'edat",
    y = "Percentatge (%)"
  ) +
  ylim(0, max(taula_edat$percentatge) + 5) +
  theme_minimal()
```

Gràfic 1: Distribució de la mostra segons trams d'edat


```
table(dades$edat_trams, useNA = "always")
```

```
##
##      Jove (≤25) Adult (26–49) Sènior (50–69) Gran (70+) <NA>
##      1379      1297      1394      325      0
```

Recodificación de la pregunta 9: SEXE

```
dades <- dades %>%
  mutate(sexe = factor(SEXE,
    levels = c(1, 2),
    labels = c("Home", "Dona")))
```

```
table(dades$sexe, useNA = "always")
```

```
##
## Home Dona <NA>
## 2244 2151    0
```

Recodificación de la pregunta 18: ESTUDIS

```
dades <- dades %>%
  mutate(estudis = case_when(
    ESTUDIS_1_6 %in% c(1, 2) ~ "Sense o obligatoris",
    ESTUDIS_1_6 == 3 ~ "Batxillerat",
    ESTUDIS_1_6 %in% c(4, 5) ~ "FP",
    ESTUDIS_1_6 == 6 ~ "Universitaris",
    TRUE ~ NA_character_
  )) %>%
  mutate(estudis = factor(estudis,
    levels = c("Sense o obligatoris", "Batxillerat", "FP", "Universitaris")))
```

```
table(dades$estudis, useNA = "always")
```

```
##
## Sense o obligatoris Batxillerat FP Universitaris
##      663      671      1027      2003
##      <NA>
##      31
```

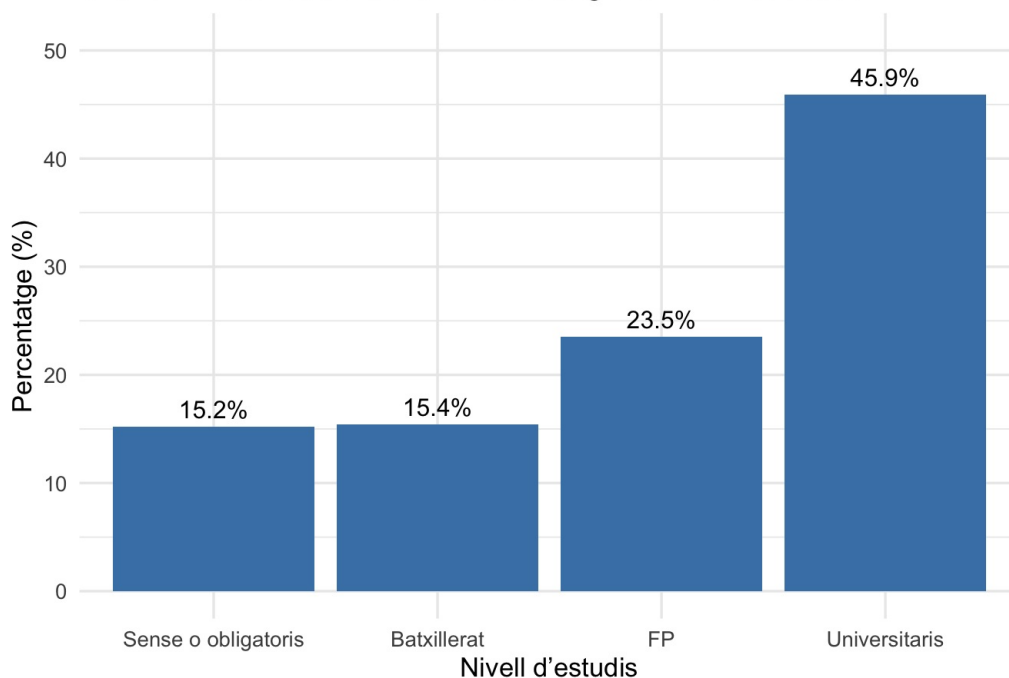


```
library(ggplot2)
library(dplyr)

# Crear taula amb percentatges
taula_estudis <- dades %>%
  filter(!is.na(estudis)) %>%
  count(estudis) %>%
  mutate(percentatge = round(n / sum(n) * 100, 1))

# Gràfic de barres
ggplot(taula_estudis, aes(x = estudis, y = percentatge)) +
  geom_bar(stat = "identity", fill = "steelblue") +
  geom_text(aes(label = paste0(percentatge, "%")), vjust = -0.5, size = 4.2) +
  labs(
    title = "Gràfic 2: Distribució de la mostra segons nivell educatiu",
    x = "Nivell d'estudis",
    y = "Percentatge (%)"
  ) +
  ylim(0, max(taula_estudis$percentatge) + 5) +
  theme_minimal(base_size = 13)
```

Gràfic 2: Distribució de la mostra segons nivell educatiu

Recodificación de la pregunta 72: IDEOLOGIA

```
dades <- dades %>%
  mutate(ideologia = as.numeric(IDEOL_0_10)) %>%
  mutate(ideologia = ifelse(ideologia > 10, NA, ideologia)) # eliminar 2222, 7777, etc.
```

```
summary(dades$ideologia)
```

```
##      Min. 1st Qu.  Median    Mean 3rd Qu.    Max.   NA's
##      0.000   3.000   4.000   3.784   5.000  10.000    48
```

```
table(dades$ideologia, useNA = "always")
```

```
##
##      0      1      2      3      4      5      6      7      8      9     10 <NA>
##    130    198    649   1154    661    994    241    194     83     20     23    48
```

Recodificación del nivell d'ingresos

```
# Comprovar valors de la variable
table(dades$CLUSTER_RENDA, useNA = "always")
```

```
##
##      1      2      3      4      5 <NA>
## 233  301  745 1910 1206      0
```

```
# Recodificació alternativa: baixa, mitjana i alta renda
dades <- dades %>%
  mutate(renda_trams = case_when(
    CLUSTER_RENDA %in% c(1, 2) ~ "Baixa",
    CLUSTER_RENDA == 3 ~ "Mitjana",
    CLUSTER_RENDA %in% c(4, 5) ~ "Alta",
    TRUE ~ NA_character_
  )) %>%
  mutate(renda_trams = factor(renda_trams, levels = c("Baixa", "Mitjana", "Alta")))
```

```
# Comprovar distribució
table(dades$renda_trams, useNA = "always")
```

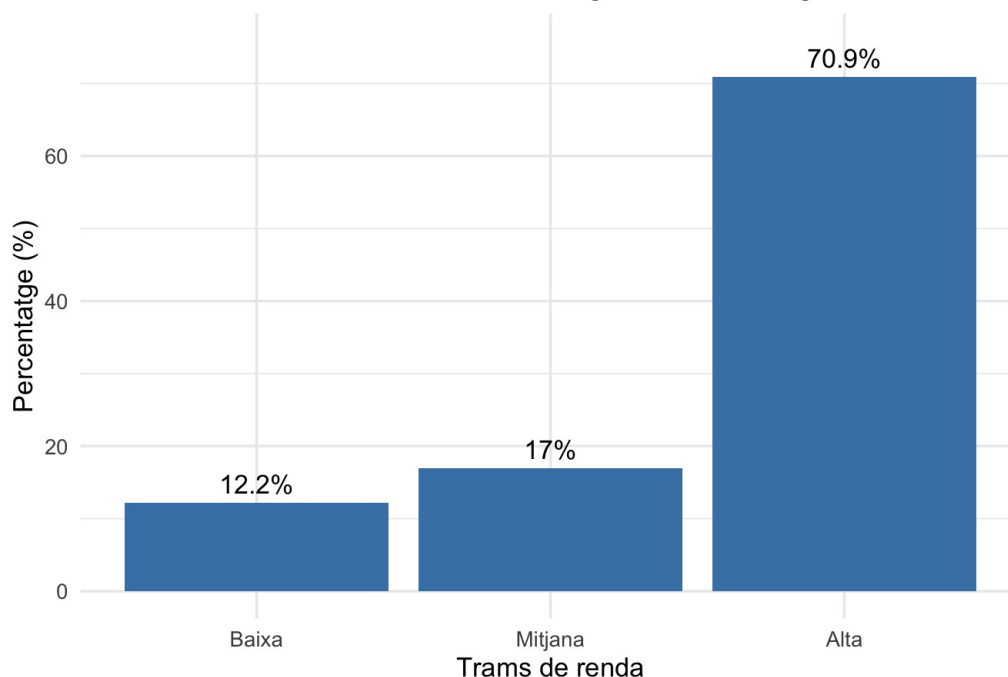
```
##
##      Baixa Mitjana      Alta      <NA>
##      534      745     3116         0
```

```
library(ggplot2)
library(dplyr)

# Crear taula amb percentatges
taula_renda <- dades %>%
  filter(!is.na(renda_trams)) %>%
  count(renda_trams) %>%
  mutate(percentatge = round(n / sum(n) * 100, 1))

# Crear gràfic de barres
ggplot(taula_renda, aes(x = renda_trams, y = percentatge)) +
  geom_bar(stat = "identity", fill = "steelblue") +
  geom_text(aes(label = paste0(percentatge, "%")), vjust = -0.5, size = 4.5) +
  labs(
    title = "Gràfic 3: Distribució de la mostra segons nivell d'ingressos",
    x = "Trams de renda",
    y = "Percentatge (%)"
  ) +
  ylim(0, max(taula_renda$percentatge) + 5) +
  theme_minimal(base_size = 13)
```

Gràfic 3: Distribució de la mostra segons nivell d'ingressos

Creació d'index de xenofobia

```

dades <- dades %>%
  mutate(
    xenop62 = case_when(
      LLEI_REGULACIO_ESTRANGERS_ESP == 1 ~ 1, # Massa tolerant
      LLEI_REGULACIO_ESTRANGERS_ESP == 2 ~ 0.75,
      LLEI_REGULACIO_ESTRANGERS_ESP == 3 ~ 0.5,
      LLEI_REGULACIO_ESTRANGERS_ESP == 4 ~ 0.25,
      LLEI_REGULACIO_ESTRANGERS_ESP == 5 ~ 0,
      TRUE ~ NA_real_
    ),
    xenop63 = case_when(
      BENEFICIS_IMMIGRACIO_ESTAT == 1 ~ 1,
      BENEFICIS_IMMIGRACIO_ESTAT == 2 ~ 0.75,
      BENEFICIS_IMMIGRACIO_ESTAT == 3 ~ 0.5,
      BENEFICIS_IMMIGRACIO_ESTAT == 4 ~ 0.25,
      BENEFICIS_IMMIGRACIO_ESTAT == 5 ~ 0,
      TRUE ~ NA_real_
    ),
    xenop64c = case_when(
      ACORD_IMMIGRANTS_SALARIS == 1 ~ 1,
      ACORD_IMMIGRANTS_SALARIS == 2 ~ 0.75,
      ACORD_IMMIGRANTS_SALARIS == 3 ~ 0.5,
      ACORD_IMMIGRANTS_SALARIS == 4 ~ 0.25,
      ACORD_IMMIGRANTS_SALARIS == 5 ~ 0,
      TRUE ~ NA_real_
    ),
    xenop64d = case_when(
      ACORD_IMMIGRANTS_TREUEN_FEINA == 1 ~ 1,
      ACORD_IMMIGRANTS_TREUEN_FEINA == 2 ~ 0.75,
      ACORD_IMMIGRANTS_TREUEN_FEINA == 3 ~ 0.5,
      ACORD_IMMIGRANTS_TREUEN_FEINA == 4 ~ 0.25,
      ACORD_IMMIGRANTS_TREUEN_FEINA == 5 ~ 0,
      TRUE ~ NA_real_
    ),
    xenop66 = case_when(
      IMPACTE_IMMIGRACIO_SERVEIS_PUBLICS == 1 ~ 1,
      IMPACTE_IMMIGRACIO_SERVEIS_PUBLICS == 2 ~ 0.75,
      IMPACTE_IMMIGRACIO_SERVEIS_PUBLICS == 3 ~ 0.25,
      IMPACTE_IMMIGRACIO_SERVEIS_PUBLICS == 4 ~ 0,
      TRUE ~ NA_real_
    )
  )
)

```

PAS 2: Crear l'índex a partir de les variables ja existents

```

dades <- dades %>%
  mutate(
    index_xenofobia = rowMeans(select(., xenop62, xenop63, xenop64c, xenop64d, xenop66), na.rm = TRUE)
  )

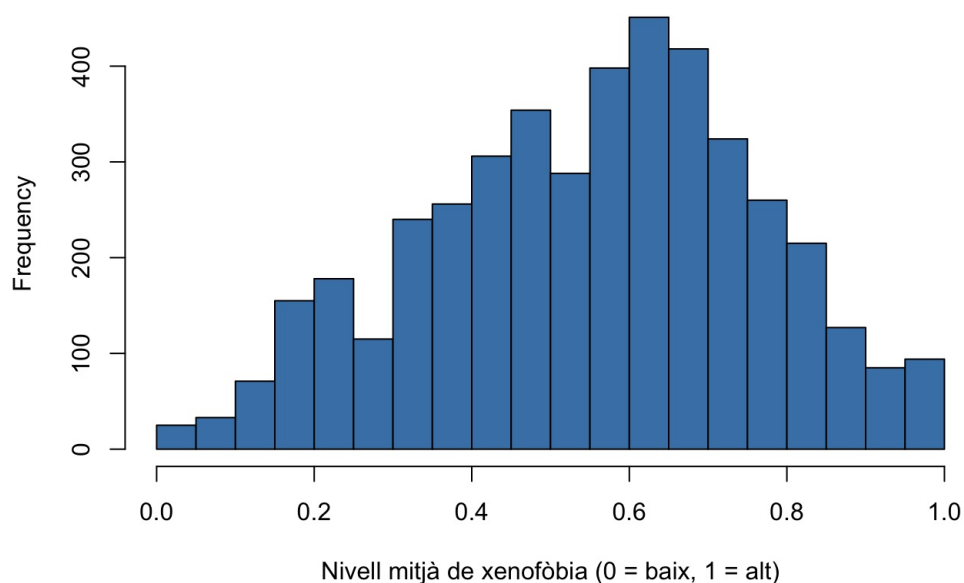
```

```

hist(dades$index_xenofobia,
     main = "Gràfic 4: Distribució de l'índex de xenofòbia",
     xlab = "Nivell mitjà de xenofòbia (0 = baix, 1 = alt)",
     col = "steelblue",
     breaks = 20)

```

Gràfic 4: Distribució de l'índex de xenofòbia

Model 2

```
dades <- dades %>%
  mutate(index_amenaca_economica = 1 - index_amenaca_economica)
```

```
model2 <- glm(
  rebuig ~ amenaca_cultural + index_amenaca_economica + sexe + edat_trams + estudis + ideologia +
    renda_trams + index_xenofobia,
  data = dades,
  family = "binomial"
)
```

```
library(broom)
library(dplyr)
```

```
# Obtenir resultats del model amb intervals de confiança
resultats_model2 <- tidy(model2, conf.int = TRUE)
```

```
# Mostrar resultats arrodonits
resultats_model2 %>%
  mutate(across(where(is.numeric), round, 3))
```

```
## # A tibble: 14 × 7
##   term                estimate std.error statistic p.value conf.low conf.high
##   <chr>              <dbl>    <dbl>    <dbl>   <dbl>   <dbl>    <dbl>
## 1 (Intercept)        -11.8      1.35    -8.74     0     -14.5    -9.22
## 2 amenaca_cultural   -0.019    0.128   -0.15    0.881   -0.27    0.232
## 3 index_amenaca_econom...  5.81     1.12    5.20     0      3.65    8.04
## 4 sexeDona          -0.396    0.168   -2.36    0.018   -0.727   -0.068
## 5 edat_tramsAdult (26-... -0.214    0.217   -0.988    0.323   -0.641    0.21
## 6 edat_tramsSènior (50... -0.259    0.209   -1.24    0.215   -0.67    0.151
## 7 edat_tramsGran (70+)   0.011    0.348    0.032    0.974   -0.675    0.691
## 8 estudisBatxillerat    0.187    0.313    0.599    0.549   -0.426    0.803
## 9 estudisFP           0.101    0.276    0.366    0.715   -0.441    0.644
## 10 estudisUniversitaris  0.076    0.264    0.288    0.773   -0.44    0.595
## 11 ideologia          0.162     0.05     3.26    0.001    0.065    0.26
## 12 renda_tramsMitjana   -0.62     0.307   -2.02    0.043   -1.23   -0.021
## 13 renda_tramsAlta     -0.342    0.26    -1.32    0.188   -0.855    0.167
## 14 index_xenofobia      14.5     1.35    10.7     0      11.9    17.2
```

Antes de model 3:

```
dades <- dades %>%
  mutate(ident_nacional = case_when(
    SENTIMENT_PERTINENCA %in% c(1, 2) ~ "Espanyol",
    SENTIMENT_PERTINENCA == 3 ~ "Mixta",
    SENTIMENT_PERTINENCA %in% c(4, 5) ~ "Catalan",
    TRUE ~ NA_character_
  )) %>%
  mutate(ident_nacional = factor(ident_nacional,
                                levels = c("Espanyol", "Mixta", "Catalan")))
```

Model 3

Con indice de xenofobia

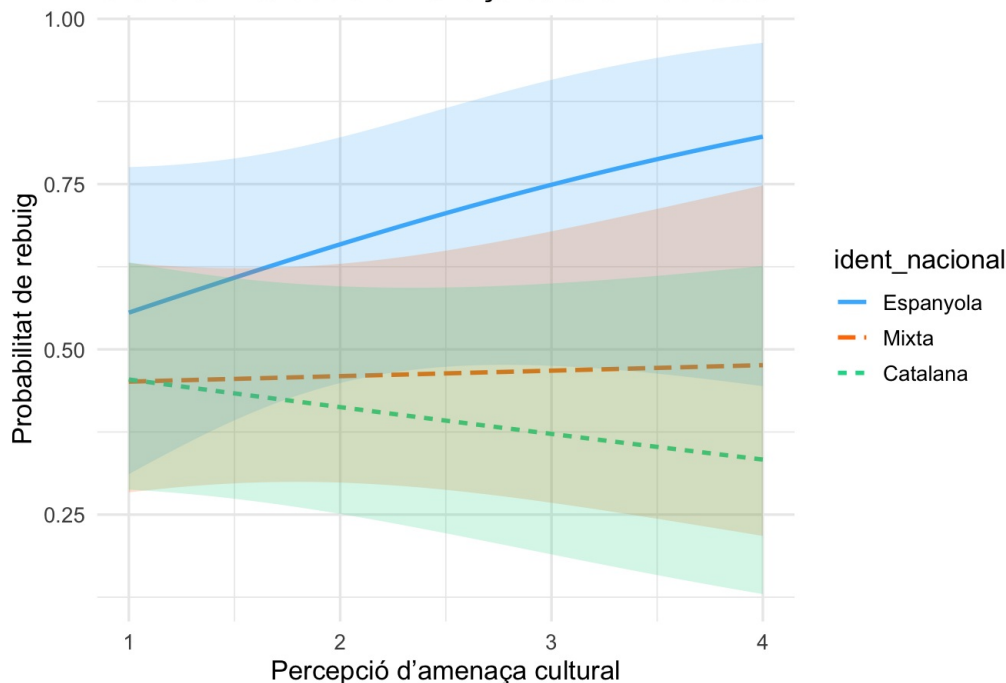
```
model_interacc <- glm(
  rebuig ~ amenaca_cultural * ident_nacional + index_amenaca_economica + sexe + edat_trams + estudis + ideologia
+ renda_trams + index_xenofobia,
  data = dades,
  family = "binomial"
)
```

###Gràfic

```
library(interactions)

interact_plot(model_interacc,
  pred = amenaca_cultural,
  modx = ident_nacional,
  interval = TRUE,
  int.width = 0.95,
  x.label = "Percepció d'amença cultural",
  y.label = "Probabilitat de rebuig",
  main.title = "Gràfic 6: Interacció: amenaça cultural i identitat",
  modx.labels = c("Espanyola", "Mixta", "Catalana"),
  modx.colors = c("#084594", "#4292c6", "#c6dbef") +
  theme_minimal(base_size = 13)
```

Gràfic 6: Interacció: amenaça cultural i identitat

Taula amb 3 models

```
library(texreg)
```

```
## Version: 1.39.4
## Date: 2024-07-23
## Author: Philip Leifeld (University of Manchester)
##
## Consider submitting praise using the praise or praise_interactive functions.
## Please cite the JSS article in your publications -- see citation("texreg").
```

```
##
## Attaching package: 'texreg'
```

```
## The following object is masked from 'package:tidyr':
##
## extract
```

```
## Taula amb 3 models
```

```
library(texreg)
```

```
model1 <- glm(
  rebuig ~ amenaca_cultural + index_amenaca_economica,
  data = dades,
  family = "binomial"
)
```

```
model2 <- glm(
  rebuig ~ amenaca_cultural + index_amenaca_economica + sexe + edat_trams + estudis + ideologia + renda_trams + index_xenofobia,
  data = dades,
  family = "binomial"
)
```

```
model3 <- glm(
  rebuig ~ amenaca_cultural * ident_nacional + index_amenaca_economica + sexe + edat_trams + estudis + ideologia + renda_trams + index_xenofobia,
  data = dades,
  family = "binomial"
)
```

```
## Taula amb 3 models
```

```
library(texreg)
```

```
screenreg(
  list(model1, model2, model3),
  custom.header = list("VD: Rebuig a immigració musulmana" = 1:3),
  custom.model.names = c("Model 1", "Model 2", "Model 3"),
  stars = c(0.001, 0.01, 0.05), # *** p<0.001, ** p<0.01, * p<0.05
  digits = 3
)
```

```
##
## =====
##                               VD: Rebuig a immigració musulmana
##                               -----
##                               Model 1      Model 2      Model 3
## -----
## (Intercept)                2.710 ***    -11.814 ***    -11.839 ***
##                               (0.249)      (1.352)      (1.560)
## amenaca_cultural            -0.284 *      -0.019          0.435
##                               (0.111)      (0.128)      (0.355)
## index_amenaca_economica     -5.832 ***      5.809 ***      5.710 ***
##                               (0.445)      (1.117)      (1.141)
## sexeDona                    -0.396 *      -0.469 **
##                               (0.168)      (0.173)
## edat_tramsAdult (26-49)     -0.214          -0.134
##                               (0.217)      (0.226)
## edat_tramsSènior (50-69)    -0.259          -0.265
##                               (0.209)      (0.220)
## edat_tramsGran (70+)        0.011          0.059
##                               (0.348)      (0.355)
## estudisBatxillerat          0.187          0.286
##                               (0.313)      (0.324)
## estudisFP                   0.101          0.166
##                               (0.276)      (0.286)
## estudisUniversitaris        0.076          0.105
##                               (0.264)      (0.274)
## ideologia                   0.162 **      0.141 **
##                               (0.050)      (0.053)
## renda_tramsMitjana          -0.620 *      -0.664 *
##                               (0.307)      (0.311)
## renda_tramsAlta             -0.342          -0.310
##                               (0.260)      (0.264)
## index_xenofobia             14.459 ***      14.522 ***
##                               (1.354)      (1.392)
## ident_nacionalMixta         -0.017
##                               (0.803)
## ident_nacionalCatalan       0.199
##                               (0.772)
## amenaca_cultural:ident_nacionalMixta -0.402
##                               (0.408)
## amenaca_cultural:ident_nacionalCatalan -0.605
##                               (0.399)
## -----
## AIC                        1120.356      935.384      901.990
## BIC                        1135.183      1004.411      990.021
## Log Likelihood             -557.178      -453.692      -432.995
## Deviance                   1114.356      907.384      865.990
## Num. obs.                  1035          1023          983
## =====
## *** p < 0.001; ** p < 0.01; * p < 0.05
```

Total casos

```
# Seleccíonem només les variables utilitzades en el model 3
dades %>%
  select(rebuig, amenaca_cultural, ident_nacional, sexe, index_amenaca_economica,
         edat_trams, estudis, ideologia, renda_trams, index_xenofobia) %>%
  drop_na() %>%
  summarise(n_complets = n())
```

```
## # A tibble: 1 × 1
##   n_complets
##   <int>
## 1       983
```

```
library(broom)
library(dplyr)
library(gt)
```

```
## Warning: Can't find generic `as.gtable` in package gtable to register S3 method.
## i This message is only shown to developers using devtools.
## i Do you need to update gtable to the latest version?
```

```
# Crear taula a partir del model
resultats_model2 <- tidy(model2, conf.int = TRUE) %>%
  mutate(across(where(is.numeric), round, 3)) %>%
  rename(
    "Variable" = term,
    "Coeficient" = estimate,
    "Error estàndard" = std.error,
    "Estadístic z" = statistic,
    "p-valor" = p.value,
    "Límit inferior IC95%" = conf.low,
    "Límit superior IC95%" = conf.high
  )

# Crear taula amb gt
resultats_model2 %>%
  gt() %>%
  tab_header(
    title = "Resultats del Model 2",
    subtitle = "Regressió logística: Rebuig a la immigració musulmana"
  ) %>%
  fmt_number(columns = everything(), decimals = 3) %>%
  cols_label(
    Variable = "Variable explicativa"
  ) %>%
  tab_style(
    style = cell_text(weight = "bold"),
    locations = cells_column_labels(everything())
  )
```

Resultats del Model 2						
Regressió logística: Rebuig a la immigració musulmana						
Variable explicativa	Coeficient	Error estàndard	Estadístic z	p-valor	Límit inferior IC95%	Límit superior IC95%
(Intercept)	-11.814	1.352	-8.738	0.000	-14.530	-9.223
amenaca_cultural	-0.019	0.128	-0.150	0.881	-0.270	0.232
index_amenaca_economica	5.809	1.117	5.199	0.000	3.649	8.035
sexeDona	-0.396	0.168	-2.358	0.018	-0.727	-0.068
edat_tramsAdult (26–49)	-0.214	0.217	-0.988	0.323	-0.641	0.210
edat_tramsSènior (50–69)	-0.259	0.209	-1.239	0.215	-0.670	0.151
edat_tramsGran (70+)	0.011	0.348	0.032	0.974	-0.675	0.691
estudisBatxillerat	0.187	0.313	0.599	0.549	-0.426	0.803
estudisFP	0.101	0.276	0.366	0.715	-0.441	0.644
estudisUniversitaris	0.076	0.264	0.288	0.773	-0.440	0.595
ideologia	0.162	0.050	3.256	0.001	0.065	0.260
renda_tramsMitjana	-0.620	0.307	-2.021	0.043	-1.226	-0.021
renda_tramsAlta	-0.342	0.260	-1.315	0.188	-0.855	0.167
index_xenofobia	14.459	1.354	10.678	0.000	11.877	17.192